

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Clui. Str.

10. Telefon: 9-77. Havonta 110, negy évre 600, egészévre földre: Havonta 2, félévre 12, egészévre detések díjszabás s KELET az erdélyi dóság egyetlen poli cikkekünk utányomá rás megjelölésével engedjük meg.

Dl Rámásetter Róbert

BUDAPEST

ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Bérmentetlen leveleket nem fogadunk el. Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Jámbor Ferenc. Bucuresti szerkesztő Hát-szegi Ernő, Strada Matei Mila 8. Vasárnap, 1934. nov. 4. 5695. EV. XVII. ÉVF. CHESVAN 26 247. SZAM.

utott arra, hogy et ellenségei olya amodnak, mint a hogy felborítsák

Hivatalos hírt, hogy Duitsch vezet tagjának on-tember 27-én kö- enből jött parancs na. A közlemény ezredes nem volt erényletbe. a genfi értesülési összehívott rend- esi ülészak előre- a fog foglalkozni a gyével, miután Ju- ren kérésrel a ta- jelentései szerint miniszter lemondása rnak hadügyminisz- ellentétke veze- többi tagjai siker- ellentétek eloszia- Maximovics vissza-

Müller püspök?

yan hírek terjed- egyház vezetője t volna. A hírt bizonyosnak lát- püspökök Hitler- Müller püspök s szerepet játsza- sebelében.

Adóosztására kormány

1. Tegnap az ban Costinescu, szelést tartottak a és az ugynevezett melyek hozzájárul- kához. A parlament t fognak betervez- tására.

szahivták kereskedelmi botrányosan tett

1. Megállapítást kedelmi attaséink znek külföldi ut- közlülük vissza is kereskedelmi attasé géghez, luxusvona- és egy állami valósággal felhá- be. Sürgösen visz- gyu jegyet küldtek

és tisztázza kormányt

1. Allitólaz a na, hogy az akkori ött áll és hanyag- rveket terheli.

Brassó-Cámpina sítására

ember 1. Ma dél- óságának üléster- st tartottak jelgés mpina vasutvonal- ag. A munkálatok ki és két év alatt az ajánlatok tanul-

és Lapkiadó R. T. Baron L. Pop 10. 77.

Egy különös jubileum

A napokban Braziliában jubiláltak. A világ alig vesz tudomást ilyesmiről, holott igazán megérdemli, hogy felfigyeljenek rá. Arról van szó, hogy Rio de Janeiróban nagy ünnepek között adták át a lángok- nak egy zsák kávé. Nevezetessége ennek az aktusnak pedig az, hogy ez a zsák volt a harmincadik millió, amely ilyen módon pusztult el. A kávé normális útja tudvalevőleg egészen más. Aratás után a brazilai kávébörzéken értékesítik, eladják vagy Északamerikának vagy Európának, de mindenesetre pénz válik belőle, bekerül gazdasági életünk vérkeringé- sébe és gyarapítja az emberi és a közösségi jólétet. 1931-ben azonban úgy alakultak a dolgok, hogy a kávéárakat nem lehetett más- keppen feljavítani, csak úgy, ha a kávékésze- letet egy nagyrészt elpusztították. Azóta at- lagban minden esztendőben hét és félmillió bálát égetnek el Braziliában. Szomorúbb jubileumot elképzelni is alig lehet. A kávéinkvizíció napjaink szörnyű me- mentója. Jele a gazdasági anarchiának, a ter- melés teljes zűrzavarának. Nem is a lángoktól felemészített kávé en- nek a jubileumnak a lényege, mint inkább e tűz riktó fénye, amely rávilágít társadal- munk szomorú korhadtságára.

A Balkán egyikor és most

A múlt évben egyik bűntényt a másik után követték el a középiskolai diákok és az ifju- ság pszichikai válságának egész fertője fel- tárult a nyilvánosság előtt. Nosza, kapta magát Anghelcsu ur és még jobban telegyromszötte a középiskolák tan- tervét. Csak minél többet, minél nagyobb teljesít- ményt követelni a középiskolai diákságtól és akkor nem lesz ideje rabióbandákat alakí- tani. Holott amikor kisebb és az ifjui szelle- miség számára elfogadhatóbb volt a tananyag, mint a mai fantasztikusan túlméretezett tanterv, nem voltak még diákrablóbandák, hanem volt diákromantika, akkor a tanár és diák nem állt olyan módon egymással szem- ben, mint elnyomó és elnyomott és az akkori középiskolás ifjuság nem is volt olyan meg- döbentően elferdült, mint a mai. Anghelcsu ur azonban az abnormitásra abnormitással válaszolt és délutáni foglalko- zást talált a diákságnak. Tantárgyakat eszelt ki, amelyekre délután kell oktatni a gyermekeket. A tanárság körében azonban nem minden- ki orvosprofesszor. Anghelcsu miniszterrel ugyanis a tanárok azt állítják, hogy kitűnő orvos. Az orvosok, akik néhány világhírű műtét- jéről ismerik a közölkötésügyi minisztert, azt állítják, hogy inkább jó tanár... Nos tehát a tanárok most már uniszono követelik, hogy a tömött tanterven enyhítse- nek és legalábbis a diákok délutáni óráit szüntessék meg. Amikor ezt a bizottság tárgyalta, az egyik tanár odakiáltott, Anghelcsu miniszter je- lenlétében, az elnökségnek: — Megbutítják a nemzetet, inspektor urak!... Az érdekes közbeszólást megrökönyödés fogadta. De végül Anghelcsu kénytelen volt meg- hátrálni a pedagógusok előtt. Akik nem operációval gyógyítják az ifju- ság lelkét, hanem pedagógiával.

„Megbutítják a nemzetet”

A világháború előtt úgy beszéltek a Bal- kánról, helyesebben a balkáni országokról, mint Európa elmaradt tűzfészkeiről, ahol kez- detleges népek, kezdetleges indulataikkal ál- landóan a békét veszélyeztetik. Azóta óriási fordult az idő s a balkáni népek hatalmas fejlődést futottak meg nem- csak politikai, hanem kulturális vonatkozá- sokban is. A napokban lezajlott Balkán-konferencia pedig bebizonyította, hogy a balkáni népek és országok többé-kevésbé kinőttek a nyugati

Németország panasszal fordul a hágai döntőbirósághoz, ha francia csapatok vonulnának be a Saar-területre

Bülow német külügyi államtitkár nem tiltakozott Francois Poncetnél. Német- országon mulik a megszállás elkerülése

Berlin, november 3. A francia nagykö- vetség formálisan megcáfolja a hírt, hogy Bülow külügyi államtitkár Francois Pon- cet nagykövetnél tiltakozott volna az ellen hogy Franciaország, bizonyos intézkedése- ket készül tenni, ha a saarvidéki népszá- vazás alkalmával az ottani népszövetségi megbízott nagyobb karhatalomra reflek- tálna. Ezzel kapcsolatban több angol lap azt az értesülést közölte, hogy a német kor- mány a francia csapatoknak a Saar-terü- letre való bevonulása esetén panasszal fog fordulni a hágai nemzetközi bírósághoz s annak hangoztatása mellett, hogy a Saar- vidék jogilag német terület, kéri fogja annak kimondását, hogy Franciaország megsértette a locarnoi szerződést. A Reuter távirati iroda közlése szer- rint francia kormányrésztől nem léptek fel Angliával szemben azzal az igénnyel, hogy angol csapatokat is vezényeljenek ki a Saar-vidék francia határára.

A Temps azt hangoztatja, hogy a Saar- vidékkel kapcsolatos rendszabályok élet- be léptetésének elkerülése Németországon mulik. Nem lehet szó arról, hogy Fran- ciaország erőszakos rajtaütést valósítson meg. Berlin, november 3. Elrendelték, hogy január 10 és február 10 között a Saar- vidékkel határos 40 kilométeres német- országi zónában tilos a párt-egyenruha viselése, tilosak a gyűlések és a felvonulá- sok. Egyidejűleg a saarvidéki német front vezére felszólítást intézett a lakossághoz, melyben mindenkit a nyugalom megőrzé- sére szólít fel. A rendelkezésnek ellensze- gűlöket kizárják a saarvidéki német front- ból. Bern, november 3. Svájc egész területén betiltották a külföldiek saarvidéki népszá- vazással kapcsolatban tervbe vett propa- gandabeszédeinek engedélyezését.

A Balkánon nem fenyegeti veszedelem a békét Végetért a Balkán-értekezlet. Titulescu kiszállt Szófiában

Ankara, nov. 3. A Balkán értekezlet vé- get ért. A záróülésen aláírták az alapok- mányt. A fődelegátusok leszögezték, hogy a Balkánon a békét nem fenyegeti veszedelem. Ha másutt bekezesélyeztető jelenségek mu- tatkoznának, a szövetség együttesen jár el s ura marad a helyzetnek a Balkánon. Az el- nökség jogot nyert arra, hogy szükség ese- tén összehívhassa bármikor az értekezletet. Ankarai jelentés szerint Titulescu tegnap a román követéségen vacsározott, majd Pu- ricsal és kíséretével együtt még az este fo- lyamán elutazott Románia felé. A görög delegáció még egy napig Ankará- ban maradt. Titulescu hazafelé utaztában kiszállt Szó- fiában, ahol politikai megbeszéléseket fog tartani. Ankará, nov. 3. (Rador.) Titulescu tegnap Kamerar francia, majd Karachan szovjet- nagykövettekkel tárgyalt, utána Hanakot cseh-szlovákia ügyvivőjét fogadta. A külügyminiszter azután 22 óraker eluta- zott a török fővárosból. Az állomás perrón- ján hatalmas tömeg bucsuztatta Titulescut, akinek tiszteletére disszázad vonult ki. El- utazása előtt a köztársasági elnök titkára

üdvözölte, mire ő köszönetét nyilvánította a fogadtatásért, amelyben a gázival az élén Törökországban részesítettek. Maximos gör- rög külügyminiszter is kijött az állomásra kíséretével együtt, valamint ankarai követek is jelen voltak. Titulescuval együtt, Purics jügoszláv külügyi alminiszter is elhagyta Ankarát. Ma dében 12 óraker mindketten Sztambulba érkeztek, ahol a város kormány- zója fogadta őket. Titulescu a Pera Palace szállóba ment. London, nov. 3. A lapok részletesen foglalkoznak az ankarai tárgyalásokkal és kiemelik Titulescunak a banketten tartott beszédét, amelyből egész mondatokat idé- nek. Ratifikálták a Columbia és Peru közötti megegyezést Lima, november 3. (Rador.) Kétheti meg- szakított tárgyalások után ma délelőtt rati- fikálták a rio de janeirói egyezményt, amely- nek értelmében rendezik a Columbia és Peru közötti konfliktust Leticia ügyében.

nagy hatalmak gyámsága alól s nemcsak arra hivatottak, hogy a saját jövőjüket és jelenüket önmaguk irányítsák, hanem igye- keznek egyenlő félként bebeszélni a nemzet- közti politikába. A Balkán, melyet általában az elma- rottság bélyegével bélyegeztek meg, ma a fejlődésnek olyan lendületbe került, mely egyenesen meglepő. A balkáni fővárosok, melyek tisztátalanságukról és primitívégük- ről voltak híresek, ma amerikai tempóban fejlődnek s a balkáni országok lakosai nem- csak a civilizáció, hanem a műveltség terü- letén is egyre kiválóbb egyéniségeket termel- nek ki. Van valami tragikum és egyben komikum abban, hogy ugyanakkor, amikor a Balkán belépett a nyugati civilizáció áramkörébe és megszűnt különböző nagy hatalmak kísérleti telepe és vazallusa lenni, — a Balkán régi

elmaradott szellemes Középeurópa felé huzó- dott. A Balkánból nyugat lett, viszont Középeu- rópa, illetőleg Németország balkánizálódott. A barbár metódusok, a ravasz, minden er- kötes nélkül való diplomáciai sakkhuzások a Balkánon elveszítették szupremáciájukat, hogy Németországban, helyesebben a náciák Németországában váljanak mindenhatóvá. A Balkán szerves részévé lett Európának teljesen kikapcsolódott az ázsiai mentalitás- ból; ma Európának egyetlen Ázsiája van — s ez Németország. Ezért tölti el melegegédéssel nemcsak Ke- leteurópa, hanem Nyugateurópa népeit is a Balkán-konferencia nagy sikere, amely a világbékének egyik legkomolyabb tényezője lett azzal a veszedelemmel szemben, amelyet Németország reprezentál a maga háborus, békeellenes mentalitásával.

VILÁG TUKRÉ

A berni per..., mint repriz

írta: dr. Klein Miksa

Az a nagy érdeklődés, amellyel az egész világ művelt közönsége a berni törvény- szék előtt folyó pert kíséri, ahol a „Cion bölcséinek jegyzőkönyvei“-ről mutatják ki a sértettek ujlág, hogy közönséges ham- isítványok, hogy egyetlen citátuma sem található fel sehol a hivatkozott helyeken — nem új eset a zsidó történelemben. Kö- zönséges reprizról van szó. Épp ezért en- gedtessék meg nekem, hogy felujtsam e helyen a Bloch—Rohling-féle rágalmozási pert, amely ezelőtt 52 évvel játszódott le, s amelynek aktuális nemcsak a per ha- sonlósága ad, hanem az is, hogy e napok- ban volt negyedszázados halálzási évfor- dulója dr. Bloch halálának. Amidón az Istóczy vezetése alatt álló magyarországi antiszemita párt a tiszá- eszlári vérvád pert nap-nap után teregette ki a parlament előtt és izgatta a közvéle- ményt a zsidóság ellen — jelent meg a prágai egyetem katolikus tanárának Au- gust Rohlingnak „Der Talmudjude“ című munkája. Ennek a szennyiratnak az a lé- nyege, hogy a talmudhú zsidóság megveti a keresztény világot s ezért nem türelhető meg a keresztény államban. Ezekkel az igazgatásokkal szemben lép fel a fiatal flo- ridsdorfi rabbi dr. Josef Bloch és egy pamfletben kimutatja, hogy Rohling mun- kája a hirhedt Eisenmeuger mun- kájának plágiuma és hogy a talmudi idé- zeteket végig meghamisította. Rohling ezer forintot ígért annak, aki egyetlen idézetéről is kimutatni tudja, hogy az általa idézett helyek a talmudban nincsenek meg. Közvetlenül dr. Bloch munkája után megjelenik a híres protestáns teológusnak és hebraistának a leibzigi Franz Delitsch- nek műve, amelyben pontról-pontra mu- tatja ki, hogy a Rohling-féle idézetek kö- zönséges hamisítványok és hogy Rohling- nak a héber szöveg tekintetében halvány nociónja sincs. De az osztrák antiszemitáknak jól jön ez a kulturharc, mert ezzel nap-nap után lehet uccai botrányokat rendezni. Egyik ilyen uccai tüntetés elalmával történt, hogy az egyik ifjusági vezér Holubek azt mondotta a népgyűlésnek: „Tudjátok ti, hogy a Talmud minek nevez titeket? Disz- nók, kuttyák és számarak hordái vagytok.“ A bécsi ügyészség felekezett elleni izgat- tás miatt emelt vádat Holubek ellen. A tárgyaláson Holubek védője Rohling mun- káját mutatja fel igazolásul. Erre a tu- dományos forrásra hivatkozik. A bíróság pedig ezt bizonyítékul elfogadja és a vád- lottat a vád alól felmenti. Ekkor a híres bécsi főrabbi: Güdeman és Jellinek nyilatkozatot tesznek közzé a bécsi lapokban, amelyben újra hamisító- nak nevezik Rohlingot. Ez a nyilatkozat újra izgalomba hozza a monarchia közvéleményét és a botrá- nyok sorozata keletkezik. A súlyos támadásra Rohling új mun- kában válaszol: „Das Menschenopfer des Rabbismus“ címen, amely mint a szikra lobbantotta lángra az összesűrített izgal- makat. A bécsi zsidóság pedig érezte a morális kötelességet, hogy nem elég tiltakozni, a rágalmozat ellen, hanem bíróság elé kell ál- litani a rágalmozót, ahogy ezt most a svájci zsidóság is tette. Újra a fiatal floridsdorfi rabbi dr. Bloch, osztrák képviselő is különben állt ki a porondra és a Wiener Allgemeine Zei- tungban, olyan éles cikksorozatot irt Roh- ling ellen, hogy ez kénytelen volt őt rá- galmozásért beperelni. Erre a perre (1884 október — pont ötven éve van most) ké- szült el Bloch és védője Josef Kopf híres

bécsi ügyvéd. De Bloch tovább ment a bizonyítás terén, mert azt is bizonyítani kívánta, hogy Rohling hamis szakvéleményt adott a tiszsaeszlári perben is.

Azonban a per soha sem került befejezésre, mert Rohling jobbnak látta visszavonulni és a feljelentést visszavonni.

A monarchia művelt közvéleménye pedig nevetve tért napirendre a Rohling-féle hamisítványok felett.

A berni törvényszék előtt most kétség-telenül beigazolást fog nyerni, hogy a Cion bölcseinek jegyzőkönyvei közönséges hamisítványok, hogy az idézett helyek a talmudban sehohol nem találhatók. De az antiszemita vezérek továbbra is hirdetni fogják ostobaságaikat a romániai antiszemita sajtóban is, hiszen 1922-ben itt is kiadták román nyelven Rohling tudományos munkáját és az antiszemita sajtó ma is nap-nap után bőséges szemelvényeket közöl ebből a munkából, amelyről már ötven évvel ezelőtt kimutatták, hogy közönséges hamisítvány.

Gusztáv Fröhlich Bécsben

Mint már néhány hónapja ismeretes, a német kormány felszólította Gustav Fröhlich-et, a legjobb és legkedveltebb német színészt, hogy hagyja el feleségét, Alpar Gittát, aki zsidó s ily módon újra játszhat Németország színpadain, illetve stúdióiban. A válasz most érkezett meg: Gustav Fröhlich végérvényesen elköltözött Németországból. A legjobb filmje Bécsben készült el s az ezután jövőt pedig Lengyelországban fogják forgatni. Első bécsi filmjének címe: Meszebeli herceg s egyuttal el lehet mondani, hogy ez talán legkarakterisztikusabb alkotása is. A mai élet szintézise. Egy hamiskartyás akkor kap 10 millió dollár örökséget, amikor éppen 10 évre itéli el, megkéri barátját, hogy helyette jelentkezék az örökség felvételére. Azzal a feltétellel, hogy kiszabadulása után felfedi kiltét és pénzt visszakapja. Felesleges továbbmondani ezt a végig pergő és lekötő sűjt, melynek keretében Lili Dagover ragyogó asszonyisága, Luise Uilrich pajtási odaadása, Paul Kemp naturális humora, Adele Sandrock vérbeli komikuma mind hozzájárulnak ahhoz, hogy egy oly tökéletes filmalkotás legyen, amilyen legalább egy éve mozivászonon még nem vetítődött. Külön meg kell emlékeznünk Gustav Fröhlich egészen újszerű játékaról, mely a mozdulatoknak egész parányával reuherditi távlatokat ad meg. Egészen különleges nagy és univerzális színész ez a mosolygó, szöke 34 éves ember. A rendezés defekta nélküli. A film a bécsi fejlődő filmgyártás diadala. Fut a Royal-mozgóban.

a legjobb
védő fertőző
betegségek
ellen

Általános vélemény, hogy
**butoraink
vezetnek
izlésben,
minőségben**

Egyszer az életben vásárol butort, tehát jól gondolja meg, hol szerzi be szükségletét. Sokszor vevőnk igazolja, hogy cégünkbe nem csatlakozhatik.

**Székely
és Réti
Butorgyár Rt.**
Brasov Tg.-Mures
Bucuresti

Palesztinai levél

Harc a jeruzsálemi polgármesteri székért. Hogyan fogja fel Anglia a palesztinai „népképviselőt” Egy arab emlékoszlop és annak különös felirata Haifában. Elénk vita a palesztinai iskolák körül

Jeruzsálem, november 3. A palesztinai politikai közvéleményt még mindig élénken foglalkoztatja a jeruzsálemi polgármester-kérdés. Az új városi tanács végleges megalakulása még mindig késik. Mint ismeretes a zsidó tanácsotagok zsidó polgármestert követelnek Jeruzsálem élére. A követelést azzal indokolják, hogy Jeruzsálem lakosságának többsége zsidó. Az utolsó szót a kormány fogja kimondani ebben a kérdésben. Ez a döntés azonban egyre késik. A késés az arabok körében dúló ellentétekre vezethető vissza. A kormány talán belemerne már egy zsidó polgármester kinevezésébe éppen az arabok egyetemesére való hivatkozással, de attól tart, hogy ez a kinevezés később komoly komplikációkra vezetne Jeruzsálemben. A helyzet ma az, hogy a zsidók egyetemesen követelnék saját polgármestert, míg az arabok nem tudnak megállapodni egy közös arab jelöltben. Dr. Chaldinak mindenesetre komoly sánszai vannak.

Belviszálások az arabok között

Chaldi fellépése azonban jelentősen hozzájárult az arab belviszálások kiéleződéséhez. Chaldit, aki legyőzte a választásokon Nashashibit, Jeruzsálem volt polgármesterét, kizárták a Nashashibi-féle arab nemzeti pártból és egy jaffai konferencián elhatározták a párt újjászervezését.

Ugyanezért bizonyos körök tudni vélik, hogy a kormány kárpotolni akarja Nashashibit. A bukott polgármesternek vezetőpozíciót akar juttatni a kormány a tervbe vett Legislative Councilban.

Azóta, hogy Nashashibi résztvett az 1930-ban Londonban küldött zsidóellenes arab delegációban, a palesztinai zsidók élesen harcoltak a volt polgármester ellen. Nashashibi legutóbbi bukása fölött a Jisuv nyíltan és leplezetlenül fejezte ki megaláztatását, sőt örömet. Most viszont úgy látszik, hogy újra befolyásos szerepet kap a politikai életben. Ez azt bizonyítaná, hogy az angol kormány többszörös nyilatkozataival ellentétben nem tulságosan demokratikus szellemben kezeli a tervbe vett „népképviselő” kérdését, mert különben nem kerülhetne be a népképviselőbe olyan ember, aki a választásokon kibukott, Anglia nyilvánvalóan nem tekinti ezt az intézményt komoly népképviselőnek, melynek törvényhozó hatalma is volna, hanem olyanszerű „Lordok házána” melyben kibeszélhetik magukat a palesztinai politikusok.

Egyébként újabb verziók keringenek az arabok körében a Council kérdésében. Hír szerint a főmufti pártja legutóbbi ülésén a törvényhozó tanács ellen foglalt állást mégis valószínűnek tartják, hogy ha választásra kerül a sor a palesztinai arabok többsége a tanács mellett fog dönteni.

Arab jelszavak

Haifában emlékművet állítottak fel Feisal iráki királynak. Az emlékoszlop arab felirata a következő: „A függetlenséget nem adják, hanem veszik. A nemzet szabadsága saját kezében van.” Az arab feliratot sokat kommentálják Palesztinában. Azt a célszót, hogy minden nép maga kell, hogy megszerezze szabadságát és nem várhat arra, míg valaki kívülről megadja azt, az angolok címére vonatkoztatják. Mindenesetre érdekes, hogy a mandatárius hatalom megengedi az araboknak, hogy ilyen jelszavakat propagáljanak.

A jisuv iskola-gondjai

A palesztinai iskolahálózat szervezete képezi ma a Jisuv egyik legkomplikáltabb feladatát, melyre még mindig nem találtak megoldást. El lehet képzelni, mit jelent egy olyan közönséget iskolákkal ellátni, mely bevándorlás által állandóan növekedik. Az újjan bevándorolt gyermekek tömege, kik a nyelvet is gyengén vagy egyáltalán nem beszélik, megváltoztatják a szükségleteket úgy mennyiségi, mint minőségi tekintetben.

A legsúlyosabb a helyzet Tel-Avivban. Tel-Aviv városa nem akar beilleszkedni egy központilag vezetett iskolarendszerbe. A palesztinai zsidó iskolák többsége ugyan

is a Jewish Agency, illetve a Vaad Leumi irányítása és felügyelete alatt áll. Dizen-goff polgármester cikket írt erről a kérdésről a „Haarec” című héber napilapban, rámutatva arra, hogy a palesztinai zsidó gyermekek fele magániskolákban nevelkedik és más testületek, mint a Hisztadruth, a maguk iskolarendszerükben nem sokat törődnek a központi hatóságokkal. Cikkek továbbra is kifogásolja azt a szel-

lemet, mely egyes iskolákban uralkodik és különösen kikel az iskolás gyermekek politikálása ellen, kik uccai tüntéseken és verekedésekben vesznek részt. Nagyobb fegyelmet és erősebb morális befolyást követel az iskolákban a gyermekekre. Ez az oka annak, hogy a telavivi városi tanács maga akarja ellenőrizni iskoláit.

Ezzel szemben mások azzal a súlyos érveléssel lépnek fel, hogy az iskolahálózat centralizálása szervezeti és közigazgatási szempontból is előnyösebb, ezenkívül lehetővé tenné egy szellemi autoritás megteremtését és irányadó pedagógiai központ felállítását. Hogy Tel-Aviv ezt egyedül könnyebben tudja megvalósítani, ez nagyon is kérdéses. R. J.

Az angol politika rövidesen kénytelen lesz választani az Egyesült Államok és Japán között

A londoni tengerészeti eszmecsere első szakasza lezárult. A dominiumok a japán-angol szövetség ellen foglalnak állást

Párizs, november 3. A Paris Soir jelent Londonból, hogy a tengerészeti eszmecsere első szakasza véget ért. Most a fődelegátusok magánmegbeszélései következnek.

A nemzetközi politikában szerepet játszó körökben a londoni előkészítő jellegű flottatanácskozásokkal kapcsolatban rámutatnak arra, hogy az a jelek szerint az angol politika már közelebbre köntelen lesz félreértést kizáróan választani az Egyesült Államok és Japán között. A helyzet kiéleződése miatt Angliának nincs

más útja, mint a szövetség az Egyesült Államokkal, vagy a szövetség Japánnal. Konzervatív körökben meg volna a hajlandóság a régi angol-japán szövetség felújítására, míg a most újra erősödő befolyású munkáspárt ellene van a japán orientációnak. A Japánhoz közeledés legnagyobb akadályainak kell tekinteni az angol dominiumokat, melyek most már ismétlenül és újult erővel követelik, hogy biztonságukat a sárga veszedelemmel szemben a két angolszász hatalom egyesült tengeri ereje védelmezze meg.

Elővigyázatos ember csak **CZINK-nél** tisztítja, testeti ruháját

A vád és védelem tanuinak kihallgatása a kommunista ifjumunkás perben

Heves összecsapás a vád és védelem között a sziguranca-detektívek tanukihallgatása alatt

Cluj-Kolosvár, november 3. Tegnap délután folytatta a hadbírószék a 14 kommunista agitációval vádolt ifjumunkás és diák perének főtárgyalását. Elsőnek a védelem tanuit hallgatták ki, köztük Olajos Domokos szerkesztőt, akit Szabó Zoltán vádolt szakértőnek idéztetett be, az általa írott cikkek szubverzív voltának megítélésére. Olajos elolvasva a Szabó cikket, kijelentette, hogy nagyon naivul, újságírói rutin nélkül van megírva és ugyan-ez más formában, polgári lapban is napvilágot láthatott volna.

Ezután Leitner Anna és Semlyén Zsuzsa tanui következnek, akik a két vádolt nő alibi-jét igazolták. Az ezután következő tanuk számszerint harmincan, mind mentő vallomásokot tettek a vádlottakra.

A védelem tanuinak kihallgatása után ma reggel Negulescu őrnagy, királyi vádbiztos által beidézett rendőrségi informátorok kihallgatására került a sor. A sziguranca detektívek kihallgatása előtt, azonban Moldovan dr. és Popov dr. védők kifogást jelentettek be ezen tanuk kihallgatása ellen, miután szerintiük a rendőrség elvégezte kötelességét a vizsgálat lefolytatásánál és a büntető perrendtartás értelmében a detektíveknek nincs joguk vádtanuként szerepelni. Negulescu ügyész azonban kijelenti, hogy a sziguranca detektívekkel szemben a vádgyűjtés céljából a tárgyalás folyamán és a rendőrség presztizsének megvédésére kéri a detektívek kihallgatását. A hadbírószék helyt ad az ügyész kérelmének és kihallgatja Morariu komiszárt, Gruiu Enáche és Marcu Alexandru detektíveket és Maniu őrnagy hadbírószék ügyészét.

A sziguranca közegek kihallgatása alatt a vád és védelem között heves összecsapás keletkezett Szabó Zoltán vallomása körül, a védelem ugyanis azt akarta bizonyítani, hogy Szabó az erőszak hatása alatt vallott terhelően vádolt társaira, a vád viszont ennek pont az ellenkezőjét állította.

A hadbírószék végül is úgy döntötte el a kérdést, hogy beidézette tanunak Nagyváradról Löwinger Manonét, aki dr. Salamon Zoltán vádolt lakasadónője volt és okinek Semlyén Zsuzsában és Leitner Annában fel kell ismernie azokat a lányokat, akik Szabó Zoltánnal együtt az alberletli lakásban kommunista összejövetelt tartottak. A hadbírószék azután felfüggesztette a tárgyalást hétfő reggelig, amikor a hiányzó tanu is elővezetik.

Hatszázmillió hiánya van Japán költségvetésének. Londonból jelentik: Japán jövő évi költségvetési előirányzatának hiánya 610 millió yenre rug. A kormány takarékosági intézkedéseket fog foganatosítani.

A Román Opera

második nagyszabású koncertje Szigeti után HETFŐN, NOVEMBER 19-ÉN fél 9 órakor nagy szimfonikus hangverseny a világhírű

MAINARDI ENRICO prof.

cellóművész vendégszereplésével.
Jegyet váltsa meg idejében a Színházi Ügyfélszénél főtéri kioszk.

A parlamen

A
ko
ze
ké

Mi történt

Bucuresti-Bukarest, tud.) November 15-én rendez őszi ülészaka. ben október 15-én törvényhozás két ház niai parlamentárismu korláttá vált, hogy k pontokra való tekint hónappal elhalasztják az előkészületeket az cimen, hogy megren ban nyugalomra van gormegyei Poiana k elmélyedt az őszi üli kézirát szerkeszté

Dinu

Még mielőtt Poian igyekezett a miniszte kormány és a liberálk helyreállítani. Dinu B ben egyáltalán nem c mélyen elégedetlen a A kormány átalakítás niszterelnök néhány z zel szemben pronosz nek, mint Xeni tárcar lett válniok a kormán elnökének elégtelens tött. A kormány átal tianu egy hetet töltöt hogy szükségét érezte való érintkezésnek. párt vezére ismét a f cu kvázi rajtütésszer Bratianu és közel eg rét folytatott vele. Ez hatta Tatarescu, hogy azért haragszik, mert kormány, mint a pár many egyes tagjai ny tesznek, amelyek Tata kező pártelnökségét e fölöttébb alkalmasak tizsét csorbítsák. Tatarescu sietett k ő személyét illeti, telé tettel viseltetik a libe Victor Iamandi propa különösképpen vonat

Hétfő r

Ra

rend

CLUJ

A parlament őszi ülészakának megnyitása előtt

A kormánynak sikerült konszolidálnia helyzetét — éles támadásokra készült az ellenzék

Közel egy hónapot fog elrabolni a parlamenttől a Skoda-bizottság jelentése fölötti vita

Mi történt a kontingentálási hivatalnál?

Bucuresti-Bukarest, nov. 2. (Az Uj Kelet tud.) November 15-én megnyílik a parlament őszi ülészakája. Az alkotmány értelmében október 15-én kellett volna megnyitnia a törvényhozás két házának kapuit, de a romániai parlamentáriszuszban ugyiszólván joggya korláttá vált, hogy kényelmi és egyéb szempontokra való tekintettel, a kormányok egy hónappal elhalasztják a parlament összehívását. Tatarescu miniszterelnök már megkezdte az előkészületeket az őszi ülészakára. Azon a címen, hogy megrendült egészségi állapotában nyugalomra van szüksége, visszavonult a gornjegyei Poiana községeli birtokára és elmélyedt az őszi ülészakát megnyitó királyi kézirat szerkesztésében.

Dinu Bratianu kibékítése

Még mielőtt Poianára visszavonult volna, igyekezett a miniszterelnök az egységet a kormány és a liberális párt vezetősége között helyreállítani. Dinu Bratianu az utóbbi időben egyáltalán nem csinált titkot abból, hogy mélyen elégedetlen a kormány működésével. A kormány átalakítása óta, amikor is a miniszterelnök néhány híve tárcához jutott, ezzel szemben pronoszírozott Bratianu híveinek, mint Xenii tárcanélküli miniszter, ki kellett válniuk a kormányból — a liberális párt elnökeinek elégtelensége akut formákat öltött. A kormány átalakítása után Dinu Bratianu egy hetet töltött a fővárosban anélkül, hogy szükségét érezte volna a Tatarescuval való érintkezésnek. Most, hogy a liberális párt vezére ismét a fővárosban járt, Tatarescu kvázi rajtállításterüen felkereste Dinu Bratianut és közel egy óráig tartó eszmecsere-t folytatott vele. Ez alkalommal megtudhatta Tatarescu, hogy Dinu Bratianu főleg azért haragszik, mert úgy érzi, hogy egy a kormány, mint a párt ignorálja őt. A kormány egyes tagjai nyilvános kijelentéseket tesznek, amelyek Tatarescu rövidesen elkövet kezű pártelnökségét emlegetik és amelyek fölöttébb alkalmasak arra, hogy az ő presztízsét csorbítsák.

Tatarescu sietett kijelenteni, hogy ami az ő személyét illeti, teljes tisztelettel és szeretettel viseltetik a liberális párt elnöke iránt. Victor Iamandi propagandaminiszter, akire különösképpen vonatkoztak Dinu Bratianu

megjegyzései, személyesen kereste fel a pártvezért, hogy tőle bocsánatot kérjen. Ezután a miniszterek sorra felkeresték Dinu Bratianut, beszámolvva a tárcájukhoz tartozó aktuális kérdésekről. Történtek időközben események, amelyek ezenfelül hozzájárultak ahhoz, hogy a korona és Dinu Bratianu közötti nem egészen fesztelen kapcsolatok barátságosabbá váljanak. Dinu Bratianu rövidesen abban a helyzetben lesz, hogy audiencián jelenik meg az uralkodó előtt, akinek személyesen fogja majd a helyzetet kapcsolatos megjegyzéseit megtenni. Ezek után Dinu Bratianu kijelentette, hogy pillanatnyilag ki van békülve és nem csak hogy nem keresztezi a liberális kormány tevékenységét, de azt a maga részéről támogatni is fogja.

Az ellenzék akciója lép

Ilyen körülmények között Tatarescu meg van győződve arról, hogy a liberális párt részéről egy időre legalább is nyugalma lesz. A miniszterelnök tudja viszont, hogy nem lehet gyanezt az ellenzéki pártokról is elmondani. Itt vannak minderekelőtt is a kispártok — Goga, Argetoianu, Iunian — amelyek koalíciót kötöttek egymással és el vannak határozva arra, hogy az őszi szesszió megnyitása után erőteljes támadásba kezdenek a kormány ellen. Ennek a támadásnak az alapján mindenekelőtt is az a tény képezi, hogy a Skoda-bizottság jelentése nem tartalmaz oly kompromittáló adatokat a nemzeti parasztpártra nézve, aminket a kispártok reméltek és szerettek volna. Egyébként is valószínűnek látszik, hogy a parlamenti vizsgálóbizottságnak a Skoda-ügyről készített jelentése egy minimálisan 2-3 hetet igénybevevő vitát fog provokálni, amelynek során a politikai szenvedélyek hullámai rég nem látott magasságokba csaphatnak.

Ha a Tatarescu-kormány nem lett volna legalább a liberális párt részéről biztosítva nyugalomról, úgy nézete a parlamentben nem lett volna a legérzsásabb. Az ellenzéki pártok támadásain kívül, amelyek a Skoda-ügyből kifolyólag érni fogják, meg kell küzdenie a kormánynak a közigazgatási reformért is, amelyet egyelőre elvben az összes ellenzéki pártok elvetnek. Az államkincstár nehéz helyzete az az inkasszó döcögő mene-

te ugyancsak sok gondot fognak az ülészakák során okozni a kormánynak. Kormánykörökben mindenesetre átlagos optimizmus uralkodik és remélik, hogy sikerülni fog különböző megrázkódtatások nélkül eltölteni a kormány szekerét tavaszig, a parlamenti ülészakák bezárásáig. Hogy azután ez az optimizmus indokolt-e, azt csak az események alakulása fogja megmutatni.

Mi történt a kontingentálási hivatalnál

Politikai és gazdasági körökben élénk kommentálások tárgyát képezik a kontingentálási hivatalnál történt események. Az eset precedens nélkül áll egyelőre. Már előfordult, hogy valamely miniszter gyanuperrel élvén tárcájának egyes szolgálati ágai ellen, intézkedéseket fogantatott. Az eljárás azonban rendszerint közigazgatási vizsgálattal kezdődött és az ügyességét csak akkor értesítették, ha a házi vizsgálat elegendő bizonyítékot szolgáltatott a gyanúsítottak ellen. A jelen esetben Manolescu Strunga éppen fordítva járt el, váratlanul, minden előzetes vizsgálat mellőzéseivel, megjelentek az ügyészek és vizsgálóbírók a Banca Crisoloni épülete előtt, ahol a kontingentálási hivatal működik. — Csenedőrk vették körül a főváros egyik legforgalmasabb pontján fekvő épületet, elállták az összes be- és kijáratokat és a hivatali tisztviselőt végigmotozták a miniszter személyes asszisztálása mellett.

A közvélemény általában szimpátiával fo-

gadta Manolescu-Strunga miniszter eljárását. A baksis a román közéletnek egyik legmélyebb sebé képezi és az a miniszter, akinek sikerülne ezt kiirtani, kétségkívül nemcsak kortársait, hanem a későbbi generációkat is hálára kötelezné el. A kontingentálási hivatalról ugyiszólván megalakulásának pillanatától kezdve tudták az érdekeltek, hogy csak kerülő uton és csak az ismert eszközök igénybevételevel lehet hozzá jutni kegyeihez.

Akadnak azonban olyanok is, akik feltették a kérdést, hogy vajjon egy diszkrét vizsgálat nem-e lett volna célravezetőbb, mint az a látványosság, amelyet az iparügyi miniszter a tisztviselők an bloc való megmotoztatásával rendezett. A metódus, amelyet Manolescu-Strunga használt, alkalmas arra, hogy dezavulálólóg hasson vissza a jelenlegi iparügyi miniszter elődjére, akiknek nem jutott eszébe a minisztérium egy egész ügyosztályát gyanu alá fogni. És nem más párthoz tartozó politikusokról van szó. Manolescu Strunga előtt Teodorescu mérnök, előtte pedig maga Tatarescu voltak a liberális kormány iparügyi miniszterei. A közvetlen előd: Teodorescu mérnök, Dinu Bratianu hívei közé tartozik.

Ilyen kommentárok is merültek fel a kontingentálási hivatalban tartott házkutatással kapcsolatosan. Mindenesetre a lényeg az, hogy az akció eredményes legyen még akkor is, ha a felhasznált metódusok nem a legszerencsésebbek.

Hétfőn megkezdődik a bel-földi kölcsön aláírása

Gazdasági körökben óriási az érdeklődés a kölcsön iránt. Most már kétségtelen a kölcsön sikere

Bucuresti-Bukarest, november 3. A pénzügyminisztériumban tegnap délután áttanulmányozták a kölcsön kibocsátására vonatkozó összes jelentéseket. Általános meglepődésre konstátálták, hogy az ország összes pontjain, kivétel nélkül a községek lelkesedése és bizalma biztosítja a kölcsön minden várakozáson felüli sike-

rét. Az intellektuális, kereskedő, iparos és munkásszervezetek és testületek között valóságos versengés támadt, melyikük jegyezzen előbb és többet. Ugyhogy a hétfőn reggel megkezdődő jegyzésen mindenki első akar lenni.

Mindezekből nyilvánvaló, hogy a kölcsön sikere, több, mint bizonyos.

A munkáspárt hatalmas előrelőrése az angol községi választásokon

Háromszázkilennennyeg mandátumot hódított el az angol munkáspárt a konzervatívoktól

London, november 3. A munkáspárt sikerei a törvényhatósági választásokon kétségtelenek. A párt 438 mandátumot nyert, ebből 394-et a konzervatívoktól hódítottak el. Valószínűnek látszik, hogy a munkáspárt győzelmének politikai következményei is lesznek és úgy tekintik, mint a választók tiltakozását egyes fasiszta tendenciák és a konzervatív kormány hibái ellen.

Mégis hangsúlyozzák, hogy a szavazá-

son való részvétel csekély volt és a kormány nem fejtett ki elég propagandát ezen a választásokon, ebből húzott hasznot a fegyvelmezett munkáspárt.

London, november 3. 28 londoni kerület közül 15-ben a munkáspárt van többségben a községtanácsokban. Tizenhárom kerületben a konzervatívok megőrizték többségüket. A vidéken a munkáspárt előretörése nem olyan nagyarányú, mint a fővárosban.

Az utolsó simítások és az utolsó elsimitások ...

Kiknek a bűnösségét állapítja meg rövidesen a nyilvánosságra kerülő Skoda-jelentés?

Bucuresti-Bukarest, november 3. A Currentul komoly forrásból úgy értesül, hogy a jövő héten beterjesztendő Skoda-jelentés nem tartalmazza egyesek bűnösségének pontos megállapítását. A jelentés azonban hangsúlyozni fogja azt a *könnyelmiséget*, amellyel a szerződés megkötésénél eljárta és sajnálatának ad kifejezést, hogy a miniszteri felelősségről szóló törvény csak azon miniszter megbüntetésére ad lehetőséget, akinek rosszhiszemősége bebizonyul ezt viszont ebben az ügyben nem lehetett megállapítani.

Másrésztől a Dimineata jól informált kormánykörökből úgy van informálva, hogy a jelentés csak bizonyos katonai

szervek vétkeességét fogja megállapítani, mindazokét, akik a szerződés megkötésénél közreműködtek. Ugyancsak meg fogják említeni Boila Romulus nevét is minden határozott vád nélkül. A nemzeti parasztpárt más tagjáról nincs szó. A lap még hozzá teszi, hogy a nemzeti parasztpárt támadni fogja Stefanescu Amzát, aki a szerződés végrehajtását felfüggesztette és szolidaritást vállal Cihoski tábornokkal, a jelentés őt vádolná.

Húvenháromszázalékos a svájci bankjegyek aranyfedezete. Bernből jelentik: A svájci jegybank bankjegyforgalma jelenleg 1384 millió frank. A bankjegyek fedezete 93 százalékos.

Hétfő reggeltől! Nagyszerű vételalkalom!

Raktárain átservezése miatt

az összes őszi és téli kabát- és ruhaszöveteket, selymeket, mosókelméket és vászonárukat

rendkívül olcsó áron adom el!

BIRÓ divatáruház

CLUJ, Calea Regele Ferdinand 11a

ban uralkodik...
olás gyermekek...
ai tüntetéseken...
részt. Nagyb...
rális befolyást...
gyermekekre. Ez...
avivi városi ta...
zni iskoláit.

azzal a súlyos...
z iskolahálózat...
s közigazgatási...
ezenkívül lehe...
utoritás megte...
gógiai központ...
ezt egyedül...
osítani, ez na...
R. J.

en...
vesült...
li

ta lezárult...
nak állási

zés az Egyesült...
kezés Japánnal...
g volna a haj...
szövetség fel...
erősödő be...
e van a japán...
közlekedés leg...
tekinteni az...
ek most már is...
vetelik, hogy...
delemmel szen...
alom egyesült...
meg.

ia...
uháját

k ki-
ta

detektívek

tárgyalás folya...
tisztség megvé...
hallgatását. A...
ész kérelmének...
niszárt, *Gruia*...
ru detektíveket...
gi ügyész...
hallgatása alatt...
ves összecsapás...
állomása körül...
arta bizonyítani...
tása alatt val...
saira, a vád vi...
ezőjét állította...
y döntötte el a...
tanának Nagy...
et, aki dr. Sa...
adónője volt és...
és Leitner An...
kat a lányokat...
tt az albérleti...
jövetelet tartot...
felfüggesztette...
g, amikor a a

Japán költség...
k: Japán jövő...
ának hiánya 610...
ny takarékosági...
sitani.

EN fél 9 órakor

szk.

SPORT

Közgyűlési beszámoló:

A Haggibbor turisztikai szakosztálya menedékházat épít a Gyilkos tónál

Másfélvi működés gazdag eredményei révén vezetőszerepet vívott ki magának a turisztikai szakosztály Kolozsvár turistatársadalmában

Cluj-Kolozsvár, november 2. A Haggibbor közgyűlésén, a beszámoló során különös érdeklődés nyilvánult meg a turisztikai szakosztály jelentése elé, amely működésével jelentős mértékben járult hozzá az egyesület múltévi gazdag eredményeihez. A jelentést Sándor Samu elnök terjesztette elő a következőkben:

„1933 május havában néhány lelkes zsidó természetbarát kezdeményezéséből egy a kolozsvári zsidóság részéről régen nyilvánított óhaj ment át a megvalósulás stádiumába: megalkult a Haggibbor turisztikai szakosztálya. Hiányzott ez a szakosztály Kolozsváron, ahol szépszámban voltak természetbarátok, akik megfelelő szerv híján különböző egyesületek vendégeiként hódolhattak nemes sportjuknak, a turisztikának.

A Haggibbor turisztikai szakosztálya első kirándulását — megfelelő propagandikus előkészítés után — május 23-án rendezte. Ez a kirándulás százszázalékos sikerével beigazolta, hogy a kezdeményezők nem végeztek hiábavaló munkát és munkásságukkal nagy szolgálatot tettek egyrészt a kolozsvári zsidóságnak, másrészt a zsidó sport ügyének.

Hogy a turisztikai szakosztály másfélvi működésének megközelítő képét adhassuk, beszéljenek a következő számok: a szakosztály ötvenkét kirándulást rendezett, melyeken összesen 1371 kiránduló vett részt. Anyagi szempontból a szakosztály bevétele fennállása óta 144 ezer 201 lej tett ki, amely összegből autobuszokra 87.500 lej költött, míg a különböző kiadások leszámításával megmaradt egyenlegből 7500 lej egy a Gyilkos tónál vásárolt telekre fordított, a fennmaradó összeget pedig a központi pénztárba fizette be. A szakosztály jelenleg 1985 lej készpénz fölélt rendelkezik. Olyan eredmények ezek, amelyek a Haggibbor számára megérdemelten biztosították Kolozsvár turistatársadalmában azt a vezetőpozíciót, amelyet másfélvi fennállása dacára elfoglalt.

A későbbi tervek közül első helyen áll a Gyilkos tónál vett telken az első zsidó turistaház felépítése, melyhez a szükséges földet társadalmi akció révén véli a szakosztály biztosítani.

A turisztikai szakosztály a kirándulási széken befejeztével a sikultusz fejlesztésére koncentrálja működését, mert célja a nagyszámú zsidó szők egy táborban való egyesítése és szabályos sisportha való előkészítés és nevelés. Ezirányban az előkészítő munkálatok megkezdődtek.

Az elért sikereken felbuzdulva, a turisztikai szakosztály hatalmas munkakedvvel kezdi meg az új működési évet, melyben az elért eredmények fokozását és továbbra is a zsidó sport eszméjének minél szélesebb körökben való propagálását fogja ambicionálni.

Lóverseny a kolozsvári sporttelepen. Az Erdélyi egyesület rendezésében szombaton kezdődtek meg a kolozsvári sporttelepen a szokásos évi lóversenyek. A verseny vasárnap és hétfőn is tart és a szokásos versenyszámok egész sorát öleli fel. Belépődíjak: 250, 50, 40, 30 és 20 lej.

A magyar profiligában ma két mérkőzés lesz: Budapesten a Ferencváros a Budai 11-gyel, Debrecenben a Bocskai a Phöbusszal játszik. A Hungária Pozsonyban vendégszerpel a Bratislava ellen, Újpest Genfben a Servette ellen, míg a III. kerület Moravvska Ostravában az FC Slavival mérkőzik.

— Dr. Vértés Oszkár sírkövének felavatása. Ma délelőtt fél 12 órakor avatják fel a kolozsvári neolog temetőben dr. Vértés Oszkár, a Zsidókörház néhai főorvosának sírkövét. Dr. Vértés Oszkár emlékének kegyelettel adózik a kolozsvári zsidóság, amidőn sírjára díszes emlékkövet emel, melyre a körház vezetősége ezúton is meghívja néhai ismerőseit és jóbarátait. Az orvosi kar nevében dr. Elek Miklós, a Körházegyesület nevében dr. Sebestyén József elnök fog emlékbeszédet tartani. Az egyházi szertartást dr. Weinberger Mózes főrabbi fogja végezni.

Néparuház

Nov. 7-én szerdán

KÖZGAZDASÁG

Leon alminiszter előadást tart a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamarában a kontingentálás kérdéséről

Unnepélyes fogadtatásban részesíti a kamara a kereskedelmi alminisztert

Cluj-Kolozsvár, november 3. Tegnap délután 3 órakor a bukaresti kereskedelmi és iparügyi minisztérium telefonon felhívta a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarát és a minisztériumi titkár bejelentette Pop Sever kamarai igazgatónak, hogy Gh. Leon alminiszter, a kamara volt elnöke, vasárnap reggel Kolozsvárra érkezik.

A miniszter látogatására a kamara előkészületeket tesz. Reggel negyed kilenckor a kereskedelmi és iparkamara tagjai, valamint a Sfatul Negutorenc delegációja és az interimár bizottság küldöttsége várja az államón az elminisztert.

Az új kontingentálási rendszer Az új export-import rendszerrel szemben Kolozsvár kereskedő társadalmát teljes tájékoztatással áll. A lapok már hónapok óta foglalkoznak az új kontingentálási rendszer kérdésével, de konkrét és végleges adatokat eddig még nem bocsátottak az érdeklét kereskedők és iparosok rendelkezésére.

Leon alminiszter látogatása most ezt a homályos és sok helyen érthetetlen kérdést fogja tisztázni. Az alminiszter vasárnap délelőtt 11 órakor előadást fog tartani a Kereskedelmi és Iparkamara disztermében az új kontingentálási rendszer kérdéséről és az előadás keretében ismertetni fogja a kormány elvi álláspontját a kereskedelmi rendszerrel kapcsolatban.

A kolozsvári kamara kérdése Leon alminiszter, mint a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara volt elnöke dr. Dan Partenie volt képviselővel a kamara jelenlegi elnökével együtt, állandóan támogatta Bukarestben a kamara érdekében kifejtett munkálatokat.

— A kolozsvári kamarának az a hivatása — mondotta Leon alminiszter — hogy vezetője legyen az erdélyi egész gaz-

dasági életnek. A kamara jelentősége most amikor a kereskedelmi életet központosítani akarják még nagyobb kell legyen, mert a „Tartományi Gazdasági Tanács” erdélyi székhelye, amennyiben az új kamarai törvény életbelép valószínűleg itt Kolozsvárt lesz.

Leon alminiszter a kolozsvári kereskedő és iparostársadalom érdekeit képviseli a kormányban és mint ilyen jön Kolozsvárra, hogy itt a kamara tagjainak problémáit megismerje és azok megoldásához segítséget nyújtson.

Az államón a kamara delegációját dr. Borbély István bankigazgató, a kamara interimár bizottságának alelnöke fogja vezetni és a miniszterrel együtt Kolozsvárra érkezik Dan Partenie, a kamara elnöke is.

A miniszter délelőtt 11 órakor tartja meg előadását, délben egy órakor pedig a kamara tagjai, valamint a város kereskedő és iparos társadalmának vezetői bankettet rendeznek a miniszter tiszteletére.

Sürgősen eladó egy aszurozó, egy 10/30-es, egy 5/30-as prima állapotban levő kötőgépek. Cim: Terkeltaub Mihály Oradea, Piața Mihai Viteazul 5.

Irógép és töltő-tollak

javitását szakszerűen végezzük. Sokszorosításokat izléses kivitelben készítünk.

FEHÉR

írógép és töltőtoll vállalat Str. Reg. Maria 2. Telefon: 11-09.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Aláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

3 szobás komfortos lakás 2 különbejárattal szobával kiadó. Calea Motilor 54.

Szülei saját házában jól jövedelmező textilüzlettel, 1 millió tőkével rendelkező 28 éves érettségizett fiatalember megvásárolna. Részletes levelet, lehetőleg fényképpel, „Hozomány biztosítva” jellegre e lap kiadóhivatala továbbít.

Benősülhet komoly textilüzletbe egy kimondottan intelligens, 30 év körüli, ügyes szakember. Ajánlatokat „Biztos jövő” jellegre e lap kiadóhivatala továbbít.

Benősülne

kvalifikált, jönevű, kereskedelmi multtal bíró 45 éves, jömegjelenési uriember, izr. kereskedőcsaládba. Méltó élettársa lenne korban hozzáillő, komoly, finomlelkű, intelligens urinőnek. „Uricsalád” jellegre a kiadóba.

Cal. Reg. Ferdinand 82. szám alatt elsőemeleti uccai négyszoba, alkov. konyha, fürdőszobás lakás azonnalra kiadó. Esetleg különbejárattal két szoba konyha nélkül külön. Bér 2600, illetve 1300 lej havi, együtt 44.000 lej járulékkal. Értekezni az udvaron Lébéknél, vagy ügyvédi irodában Str. Vlahuta 3, földszint 4.

Rózs! Ne feledkezz meg holnapi randevunkról „Star”-nál Victoriei 1. Velezz ott mingyárt pullovert, harisnyát, zsebkendőt.

Házasságokat a legelőnyösebb feltételek mellett közvetít a „Globus” házasságközvetítő iroda Alba-Iulia, Str. Avram Iancu 4. Válaszbélyeg melléklendő.

Szakácsnő, zsidó vallású, aki ortodox rituális háznál volt és főzésben perferkt, azonnali belépésre kisebb családi házhoz kerestetik. Bejáró is lehet. Ajánlatok „Fiatal erő” jellegre Rudolf Mossehoz Cluj.

Zsidó urinő, perferkt magyar, német, társalkodónő, házikisasszonyi vagy nevelőnői állást keres. Megkereséseket „S. O. S.” jellegre kér.

Eladó 28 drb. 400 literes horganyzott és 50 drb. 200 literes használt petróleumos vas-hordó. Comerțul Roman, Hațeg.

Felcsügél vennék kimondottan szép, jóalakú intelligens izr. urileányt némi hozománnyal. Levelet „Középkorú orvos” jellegre a kiadóba kérek.

Kiváló szakemberekből alakult társaság vállalt abszolút perferkt bármely nyelvű levelezést, mindennemű fordítást, nyelvtanítást (levélmódszerrel vidékre is), kereskedelmi, ipari vállalatok, üzletek, testületek, összes irodai, szervezési, adminisztratív, könyvelési teendőinek ellátásához teljes garanciával delegált hivatású magaslátán álló bejáró munkásokat igen előnyös feltételekkel. Meghívásra pontos munkatervvel szövegünk. Szíves megkereséseket „Kontor” jellegre e lap kiadóhivatalába kérünk.

Irodának emeleti uccai 2 nagy szoba kiadó. Ugyanott különbejárattal butorozott szoba kiadó. Boskovics, Regina Maria 15.

Perferkt gyors- és gépirónő-gyakornok kerestetik. Cim a kiadóban.

Különbejárattal butorozott szoba fürdőszobával használatra kiadó. Str. Jorga (Jókai u) 23 földszint.

Benősülnék kereskedelmi vagy ipari vállalatba, ahol szerény megélhetésemet biztosítanák. „34 éves izr.” jellegre.

Szerényigényű fiatal izr. leány román-német és kevés francia nyelvtudással V. elemista leányka tanítására kerestetik. Ajánlatokat esetleg fényképpel ellátva Werner Henrik fűrészyári tisztviselő Bocsig Jud. Arad kérek.

Képfec

A francia sajtó lelepe

Párizs, nov. 3. A frangon foglalkozik a francia sajtó a francia sajtó lelepe. A M. wehr már április óta a szerződés határozatát a katonaságot. Április berben pedig 12 hónap teleteket, szemben a des határozatával, me sereg tagjait 12 évre. Az új zsoldos szer van, hogy a további 1935. októberében fen zet fogja meghatáro Reichswehr rendkívül kiképezni ugyannyira Németország 21 gyal gi hadosztályt tud a Reichswehr jelenleg lománya 7 gyalogsá vassági hadosztály. az a 40—45 hadosztá szocialista párt hads Matin szerint Német sithat háboru esetén

Konf. közlés között a Valószínű

Madrid, november nőke és a kormány ki a számos haláló az itéletnek csak a hatók végre, ha há történi a kivégzés összes elítéltek közl kivégezni, a többi

„Eltá”

Visszaállítja

Bucuresti-Bukares Kelet tud.) Tegnap minisztériumban An miniszter elnöklete középiskolák órák ügyében, Mint ism által elkövetett sorl közoktatásügyi mint deseket foganatosito helyreállítása érdeké a rendelkezés is, am napos oktatás helyet aránt tartoznak isl Ez a rendelkezés na nemcsak a szülők, d ben is. A miniszter szok érkeztek be, an pen Anghelescu dr. a bukaresti elemi és a szülők képvisel beszélésen a közok igazgatói is. Anghelescu dr. rá mos panasz érkezett

Nagy biztosító

Kélmillió katona áll fegyverben Német- országban

A francia sajtó leleplezései a német fegyverkezésekről. Elsőrangú légihadserege van a német hadseregnek

Párizs, nov. 3. A francia sajtó aggodalmas hangon foglalkozik a német fegyverkezés iránti méreteivel. A Matin szerint a Reichswehr már április óta nem a versaillesi békeszerződés határozásai szerint szerződött a katonaságot. Áprilisban 18 hónapra, októberben pedig 12 hónapra sorozta be a hadköteleseket, szemben a versaillesi békeszerződés határozatával, mely szerint zsoldos hadsereg tagjait 12 évre kell szerződetni.

Az új zsoldos szerződéseken olyan pont van, hogy a további katonai szolgálatot az 1935. októberében fennálló nemzetközi helyzet fogja meghatározni. Ilyen módon a Reichswehr rendkívül sok katonakötelest fog kiképezni ugyanarra, hogy szükség esetén Németország 21 gyalogsági és 4-5 lovassági hadosztályt tud órákon belül mozgósítani. A Reichswehr jelenlegi állandó légénységi állománya 7 gyalogsági hadosztály és 3 lovassági hadosztály. Ehhez hozzászámítható az a 40-45 hadosztály is, amelyet a nemzeti szocialista párt hadsereg alkothat. Így a Matin szerint Németország könnyen mozgósíthat háború esetén 2 milliónyi főnyi, a leg-

modernebbül felszerelt hadsereget.

A Petit Journal ugyanakkor Németország légi fegyverkezéseire hívja fel a figyelmet. A lap szerint a svédországi Junkers-művek H. 37 típusu repülőgépeket szállítottak a német hadseregnek, amelyek 250 kilométeres sebességgel repülnek, két 11,5 kaliberes önműködő ágyúval vannak és 5 gépfegyverrel vannak felszerelve és 8 darabonként 50 kgr-os bombát is vihetnek magukkal.

Németország nagyon sok G. 34-es repülőgépet szerzett be, amelyek 4000 kgr. bombát, két Madsen ágyút és 8 gépfegyvert bírnak el, de csak 185 kilométeres óránkénti sebességgel. Rendkívül veszedelmeseknek tűnnek a francia sajtó előtt a G. U. 22 típusu, Göringről elnevezett gépek, amelyek egy ágyút, két gépfegyvert és 1500 kiló bombát bírnak el és óránkénti sebességük 550 kilométer. Ha a gépet még két gépfegyverrel és egy ágyúval szerelik fel, akkor is 4000 kilométeres sebességre képes. Ugyanakkor a francia bombavető repülőgépek csak 150 kilométeres óránkénti sebességre képesek.

Konfliktus tört ki a spanyol köztársaság elnöke és a kormány között a számos halálos ítélet miatt

Valószínűleg kegyelmet kapnak a halálraítéltek

Madrid, november 3. A köztársaság elnöke és a kormány között konfliktus tört ki a számos halálos ítélet miatt. Miután az ítéletnek csak abban az esetben hajthatók végre, ha három napon belül megtörténik a kivégzés, úgy látszik, hogy az összes ítélték közül csak kettőt fognak kivégezni, a többi kegyelmet kap. A töb-

biekre nézve még nem döntöttek, de anynyi tény, hogy két nap alatt hat minisztertanácsot tartottak ebben az ügyben.

Ujabb jelentés szerint a legutolsó 48 órában a rendőrség Leon és Asturia tartományokon 1600 lőfegyvert, számos gépfegyvert és sok bombát kobozott el.

„Elbutítják a nemzetet, tanfelügyelő urak!”

Visszaállítják a kizárólagos délelőtti oktatást a középiskolákban

Bucuresti-Bukarest, november 3. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap este a közoktatásügyi minisztériumban Anghelescu közoktatásügyi miniszter elnöke alatt értekezlet volt a középiskolák órarendjének megállapítása ügyében. Mint ismeretes, a középiskolások által elkövetett sorozatos bűntények után a közoktatásügyi miniszter különböző intézkedéseket fogantatott az iskolai fegyelm helyreállítására érdekében. Ezek között volt az a rendelkezés is, amely szerint az eddigi fél-napos oktatás helyett délelőtti és délutáni egyaránt tartoznak iskolába menni a tanulók. Ez a rendelkezés nagy felzúdulást váltott ki nemcsak a szülők, de a tanszemélyzet körében is. A minisztériumhoz sorozatos panaszok érkeztek be, amelyeknek eredményeképpen Anghelescu dr. értekezletre hívta egybe a bukaresti elemi és középiskolák igazgatóit és a szülők képviselőit. Résztvettek a megbeszélésen a közoktatásügyi minisztérium igazgatói is.

Anghelescu dr. rámutatott arra, hogy számos panasz érkezett be hozzá, amelyek sze-

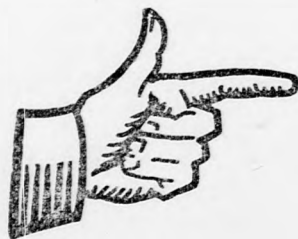
rint az iskolák tanrendje túl van zsúfolva. Ami a középiskolákat illeti — mondotta Anghelescu dr. — az ötórás munkaprogramot nem látom túlerőltetőnek. Ami viszont az elemi iskolákat illeti, a szülők aligha tudnak délutánként vigyázni gyermekeikre. Jobbnak látszik, ha az iskolába küldik őket.

A jelenlévő szülők közül csak egyetlen apa szólalt fel az egész napi oktatás mellett. Az iskolaigazgatók a fél-napos tanrend érdekében szóltak fel. Különösen nagy feltűnést keltett dr. Lupu tanár beszéde, aki rámutatott arra, hogy a tanrendek túl vannak zsúfolva. Nagy hibát követ el a román oktatás, hogy a német és francia mintát veszi alapul. Ezeknek a népeknek évszázados kulturtradícióik vannak, szemben a mi falusi parasztyermekeinkkel, aki nem tud mihez kezdeni a sok tanulnivalóval. „Elbutítják a nemzetet ezek a tan- és órarendekkel, iskolaigazgató és tanfelügyelő urak!” — kiáltott fel Lupu professzor.

Végül Anghelescu dr. bejelentette, hogy visszatérnek a fél-napos oktatáshoz.

Nagy biztosító intézet ujjászervezi három főigazgatóját

1. Gherla—Dej—Beclean—Heanda,
2. Turda — Aiud — Uioare
3. és Huedin — Ciucea

Kerestetik vezető tisztviselő és bizalmi ember

Megkeresések referenciákkal Phönixhez Cluj, Str. N. Iorga 16. sz. alá intézendők

VÁSÁROLJON OLCSÓ FÉNYT!

Mi a méter?

A hossz mérték egysége.

Mi a watt?

A fényerő egysége.

Mi a lumen?

Az áramfogyasztás egysége.

Mi a dekalumen?

A magasabb fényerő egysége.

A VILÁGÍTÁSI TECHNIKA LEGUJABB VIVMÁNYA A

TUNGSRAM D

DUPLÁSPIRÁLLÁMPA

DEKALUMENSOROZATBAN VALTOZATLAN ÁRAM-
FOGYASZTÁS MELLETT 20%-IG TOBB FÉNYT AD.

Emil Ludwig párhuzamot von Mussolini, Stalin és Hitler között

Sir Oswald Mosley az angliai fasiszták vezére Svájcban meglátogatta a világhírű zsidó író

Varsó, nov. 3. A varsói Haint munkatársa felkereste Emil Ludwigit svájci villájában. Mint ismeretes, Emil Ludwig immár huszonöt éve a svájci hegyekben él feleségével, fiával és sógorával. A villa egy pompás erdő közepén áll, nem messze Locarnótól.

— Azon a napon, amikor könyveimet elégették a berlini utcákon — mondotta Emil Ludwig az újságíróknak — itt ültem Remarqueval, ebben a szobában, ahol a rádió áll. A pincéből felhozattam a legjobb bort és megtöltöttem a poharakat. Ekkor hallottuk a rádióan a berlini könyvpusztításról szóló hírt.

„Csak nagy emberekkel foglalkozom...”

— Ismeri Hitler? — kérdi az újságíró.

— Egyszer láttam életemben. Egy hotelben laktam vele a berlini Kaiserhofban. De nem érdekel. Csak nagy emberekkel foglalkozom és ebben a tekintetben nem fektetek súlyt a világhírekre. Egy pillanatig sem haboztam Mussoliniról megírni azt, amit láttam. Nagy egyéniség, jellem és zseni. Ezek a fogalmak felbonthatatlanok és amint látja, Németország és Olaszország barátsága nem is tarthatott sokáig. Jöjjön velem, mert mutatni akarok valamit.

Az újságíró egy másik szobába vezetett. Az asztalon D'Annunzio, a fasiszmus apostolának és Mussolini barátjának legújabb könyve feküdt. A könyv első oldalán a következő dedikáció állott: „Emil Ludwignak, a híres számírótnak, barátsággal és elismeréssel Gabriel D'Annunzio.”

Emil Ludwigit gyakran keresik fel külföldiek svájci villájában. Olyanok is, akik távol állnak az író világszemléletétől, sőt közelebb Hitler szelleméhez. Így legutóbb Sir Oswald Mosley, az angol fasiszták vezére látogatta meg Emil Ludwigit.

A zsidósághoz tartozom

— És mégis — mondotta Emil Ludwig a beszélgetés további során — hálás vagyok a hitlerizmusnak azért, hogy visszaadott engem a zsidóságnak, visszavezetett nagy zsidó őseimhez. 1922-ig a keresztény felekezethez tartoztam. Rathenau megölésé után

kiléptem az evangélikus egyházból és most a zsidósághoz tartozom, teljes bensőséggel. Nyíltan megmondtam az egész világ előtt, hogy zsidó vagyok és hogy eremben olyan vér folyik, mely sokkal nemesebb, mint az összes arisztokraták vére. Egyetlen zsidó sem bocsátkozhat kompromisszumba az antiszemizmussal. Ami Németországban történik, most, oly undorító, hogy ilyesmi csak ott fordulhat elő, ahol teljesen lehangyolott a kultúra.

Ludwig ezután Stalinnal folytatott beszélgetéséről tesz említést.

— Amikor az interjút csináltam Stalinnal, a szovjet vezére a következőket mondotta nekem: „Ön sok pénzt kap az ilyen interjúkért, nem lenne szíves valamit az éhező német proletárok javára adni a honoráriumából, melyet a velem folytatott interjúért kap?” Azt válaszoltam neki, hogy ezer frankot fogok a németországi éhező gyermekek javára fordítani és a nyugtát be fogom küldeni neki. De hozzáfűztem a következő kérdést: „Csodálkozom, hogy ön ilyen proposíciókat tesz nekem. Hisz az ön elmélete elveti a burzsoá-filantropiát?”

„Igaz — mondotta Stalinnal, — de ön burzsoá államban él...”

Emil Ludwig ezután elmondotta az újságíróknak, hogy 800 oldalas monumentális munkán dolgozik, melynek címe: A Nilus története lesz. Kiadójának azt a feltételt kötötte ki, hogy egyetlen példány sem kerülhet be Németországba.

November 15-én nyílik meg

Caleta Victoriei 39. szám alatt

Francia Diétás Étterem

ahol a legkülönbözőbb betegségeknek megfelelő étrendek készülnek, orvosi előírás szerint is. Előjegyzés: Str. Berthelot 6.

Tulajdonosok:

Blumenfeld Margit és Hunwald Berta okleveles diétás nővérek.

Beszélgetés Tel-Aviv zene-konzervatóriumának leendő igazgatójával, Rabetz Samuellel

a régi és ujkori zsidó zenéről és a legmodernebb zsidó muzikusokról

A Keleti tenger mellől, Lettországból érdekes vendég érkezett Kolozsvárra. Nagy-hírű pianista, zeneszerző és pedagógus. A régi Oroszországnak legkultiváltabb részéből jött, Riga városából, ahol már évszázadok előtt nagy zsidó szellemi élet zajlott. A vendég — Rabetz Samuel — a rigai állami konzervatóriumon zongorát és kompozíciót tanított és néhány év előtt önálló zeneiskolát nyitott. Koncerteken tette nevét országa határain túl is nevezetessé. Most átutazóban van Palesztina felé.

Rabetz Samuelt ugyanis meghívták Tel-Avivba a héber zene-konzervatórium vezetésére. Odamegy, hogy tárgyaljon illetékes köreikkel a vele szemben támasztott kívánságokról és hogy előadhassa a programját. A művész-pedagógus testvéröccse Rabetz Benjáminnak, a kongresszusi hitközség főkáptánjának, akinek házában néhány napig vendégeskedik.

Itt látogattuk meg Rabetz Samuel urat, aki jóval innen van a negyvenen, végtelenül rokonszenves és kifinomult egyéniség.

Altalános dolgokról beszélgetünk, a zsidó zenéről főképp. Rabetz Samuel legutóbb terjedelmes cikksorozatban mutatta ki a Frühmorgen című tekintélyes rigai jiddis napilapban a zsidóságnak az európai zenében vitt szerepét. Érdekes téma, amit a művész vonzó előadásban fejt ki. Kimutatja, hogy az olasz zsidók gettóikban is zenei életet éltek, de jóval előbb a zsidó templomi zene valóságos alapja volt a keresztény istentiszteletek zsolnári és korális énekeinek. Mantuában Solomo Rossi, a község rabbija néhány évszázad előtt olyan zenei alkotásokat adott, amelyekből a nagy J. S. Bach is merített. A tizenkilencedik század emberibb, szabadabb levegőjében a zsidó géniuszt valóságos csodáit produkálta a zenei költemények. Felix Mendelssohn-Bartholdy, Anton Rubinstein, Max Bruch, az operaszerzők közül Mayerbeer (igazi neve: Jakob Meir Beer) már zsidó vonatkozású operákat is írt, közülük a Proféta ma is kedvelt műsordarabja az operáknak. Halévy (Elihu Fromenthal) Zsidónője a leghatalmasabb alkotások egyike. Georges Bizet, a Carmen szerzője, éppúgy zsidó volt, mint Goldmark, a Sába királynőjének komponistája.

Tel-Aviv zenei életének jövője irányítója finoman jellemezte a modern zsidó zenének egyik nagyságát, Gustav Mahlert, aki egyébként a legpregnansabb művészi egyéniség. Stílusában a felszabadulás és megváltás után érzett sóvárgás egészen zsidó jellegű. Szimfóniáiban a modern zsidó intelligencia nyugtalansága, kutató lelkiülete és egyben megnyugvása nyilvánul.

Beszélt a zsidó zongora- és hegedű-virtuóokról, Joachim, Weniawsky, Huberman, Haifetz, Arnold Rose, Nikolai és Anton Rubinsteinről, Karl Taussigról, Alfred Grünfeldről, Morris Rosenthalról, Josef Hoffmannról, a nagynevű zsidó cselóművészekről. Beszélő lelkesedéstől fűtötte, de nyugodt szakszerűséggel mondott róluk véleményét.

Nem adott művészi programot tel-avivi működéséről, ezt korainak találná, talán elhamarkodottnak is. Előadásából azonban ki-domborodott, hogy a keleti és nyugati zsidó zene szintézisét fogja Palesztina első héber zenei intézetében meghonosítani és fejleszteni.

Aztán beszélgettünk Lettország zsidóiról. A háború után ebben a kicsiny, de mintaszerűen megszervezett határállamban a kisebbségek jogait abban a mértékben és olyan szellemben élvezték, ahogy azt a kisebbségi pontok népszövetségi megalkotói elgondolták. Teljes kulturális autonómia és csorbítatlan állampolgári jogok élvezetében voltak a kisebbségek, közöttük a zsidók is.

7000 m² szabad-terület

iparvágnnyal, valamint beton fedett raktárreszek bérbeadó. Beraktározásokat előnyös feltételekkel vállal

Unió Általános Szállítási Rt.
Piata Unirii 31.

Rabetz professzor nem foglalkozik politikával, őt a dolgoknak ez a része csak kulturális vonatkozásaiban érdekli. Hazájában — ugymond — nincsenek különösebb kulturális bajok, az általános gazdasági krízis bizonyára ezen a téren is éreztette hatását.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A Magyar Színház közleményei:

SZIBILL. minden operetek gyöngye, a legrészesebb muzsika, a legmulatságosabb szöveg, ragyogó táncok, pazar tolették, elsőrangú szereposztás, 16 tagú balalajakakórus, teljesen új, modern rendezés, káprázatos kiállítás, fény, pompa, ragyogás. Egyelőre vasárnap, hétfő, kedd este.

Pénzügyminisztérium 1934. évi 4 és félszázalékos „Országfejlesztési kölcsön” Kibocsátási Prospektusa

(Kivonat)

1. Nyilvános aláírás után 1000.— lej névértékű kötvények bocsátatnak ki kötvényenként 880.— lejes árában.

A lejegyzett kötvények egyszerűre, az aláírással egyidejűleg fizetendők ki 1934. évi november 5—30. között.

2. A befizetendő összeg egy része az állam által kibocsátott régi járadékpapírokkal is kiegyenlíthető az aláírási íven feltüntetett kurzuson. A járadékpapírokkal történő fizetés a jegyzés névértékének 20 százalékát nem haladhatja meg.

3. Az 1000.— lejes kötvény évi 4 és félszázalékos kamatot hajt, amelynek fele június 1-én, fele decemberben kerül kifizetésre. Az első kifizetés 1935 június 1-én történik.

4. A kötvényeket 40 év alatt, éventenként négyszeri sorsuzás után váltják vissza: február 1-én és május 1-én a június 1-én törlesztendő kötvényekkel; augusztus 1-én és november 1-én pedig a következő december 1-én törlesztendő kötvényeket sorsolják ki. Az első sorsuzás 1935 február 1-én történik.

5. Lejegyzett kölcsöntőke minden teljes egymilliódjából nagy prémiumokkal visszaváltatnak az első évben:

1 kötvényt	3,000.000 lejjel azaz	3,000.000 lej
2	1,000.000	2,000.000
4	500.000	2,000.000
4	250.000	1,000.000
46	100.000	4,600.000
57 kötvény összesen		12,600.000 lej

A következő években visszaváltandó kötvények száma 100.000 lejenként egy kötvénynek csökken éventenként.

6. A fennmaradó kötvényeket minden évben névértéken felül 200 lejes jutalékkal váltják vissza és pedig:

az	1.000 lejes címleteket	1.200 lejért
a	2.000	2.400
az	5.000	6.000
a	10.000	12.000
a	20.000	24.000

7. A kamatokat és amortizációkat stabilizálni: leljen fizeti ki az állam. A lej 10 milliógram 0.900 finomságú arany értékének felel meg.

8. Az esedékessé vált szelvényeket, valamint a kisorsolt kötvényeket készpénz gyanánt fogadják el az összes közpénztárak.

9. A kölcsön egész ideje alatt sem a kamatok összegéből, sem a kötvények visszaváltási értékéből nem vonnak le semmit, tehát ezek az összegek mindenféle adó- és illetékek alól mentesek.

A kötvények mentesek továbbá az örökösödési, ajándékozási és házassági szerződés adó, illetve illetékei alól.

10. A kötvények lombardirozhatók és azokat garanciálul és óvadékkul elfogadják.

11. Jegyzések eszközölhetők az alábbi jegyzési helyeken:

Keleti Bank és összes fiókjai
Postatakarékpénztár

az összes postahivatalok
valamennyi közpénztár és

származott intézetek

Jegyzet: Részletes felvilágosítások a kibocsátási prospektusban található.

Ujabb időben azonban mintha javulás állott volna be, gazdasági konjunktúra érezhető az országban. Sajnálatos dolog, hogy a kisebbségek iskolai autonómiáját megszüntették és a héber és jiddis középiskolákat nyilvánossági joguktól megfosztották. A közoktatásiügyi kormány mellett működő zsidó szekciót feloszlatták és vezetőjét már csak konzultatív munkára vonják be.

Erős azonban a cionista és Palesztina-munka az ország kétszázézer zsidója között. Nagy tábora van a Hasomér Hacairnak és a Mizrachinak. Az Aguda is erős, a gazdasági válságok mindig kedveznek a szélsőséges vallási irányzatoknak. A szembe a zsidó választók fele agudistára szavazott. Azonban a harc a zsidó táborokban engedett élességéből.

Mint mindenütt a világon. A közös bajok egymás mellé parancsolják a civódó testvéreket. (sz. i.)

Vasárnapi előadások

Vasárnap délelőtt 11-kor nagy gyermek-előadás. Színrekerül Dörmögő Dömötör énekes, táncos, vidám mókákkal teli gyermek-operett, olcsó helyárakkal. Gyermekek ott legyetek, mert ennek a ciklusnak az utolsó gyermekelőadása. Ha eljősztek, cukrot kaptak!

Délután 3 órákor olcsó helyárakkal az idej nagy operettsiker, a Sárka lilium Solymosán Magdával kerül színre.

Délután 6 órákor az Anyasziv-nek lesz a negyedik előadása rendez helyárakkal, teljesen a premier szereposztásában.

Este 9 órákor Szibill folytatja hódító útját.

Menjen a
cipészhez
és csináltasson

VIZHATLAN
PALMA-OKMA
TARTÓSTALPAT
Saját érdekében!

Jegyekről tanácsos lesz előre gondolkodni.

Kék Duna

A jövő hét szerdai estéjén újabb meglepetéssel szolgál a színház igazgatósága. Teljesen új rendezésben, kitűnő szereposztásban, Grozujá N. tenorista fellépésével a Kék Duna c. gyönyörű Strauss-operettet tűzte a színház műsorára. Ehhez az előadáshoz csak annyi hozzáfűzni valónk van, hogy aki azt hiszi, hogy az eredeti zenéjű Kék Dunát már látta, az téved.

HETI MŰSOR:

Vasárnap d. e. 11-kor: DÖRMÖGŐ DÖMÖTÖR. (Nagy gyermekelőadás táncokkal, énekekkel. Minden jó gyermek cukrot kap. Olcsó helyárakkal.)

Vasárnap d. u. 3-kor: SÁRKA LILIAM. (Olcsó helyárakkal.)

Vasárnap d. u. 6-kor: AZ ANYASZIV. (Rendezés helyárakkal.)

Vasárnap este 9-kor: SZIBILL.

Hétfő fel 9: SZIBILL.

Kedd fel 9: SZIBILL.

Szerda fel 9 órákor: Kék Duna. (Strauss János gyönyörű operettje. Teljesen új kiállításban és rendezésben. Balettel, kibővített kórusral és zenekarral. Solymosán Magda, Hienz Helly, Stefanidesz Jli, Tompa Béla, Tompa Sándor, Miklóssy Margit, Kovács György és N. Grozujá, a bukaresti rádióból előnyösen ismert tenorista fellépésével. Premier-bérelt 10. szám.)

Csütörtök fel 9 órákor: Kék Duna (N. Grozujá fellépésével.)

A ROMÁN OPERA MŰSORA:

Vasárnap, november 4 este fél 9-kor: Madrász.

Hétfő, november 5: Aida. (Előadás munkások részére.)

Szerda, november 7: Szevillai borbély.

Péntek, november 9: Svanda a dudás.

Szombat, november 10: Faust. (Iskolai matiné.)

Vasárnap, november 11: Svanda a dudás. (Matiné.)

ROYAL MOZGO MŰSORA:

Ma, vasárnap nagy matiné 11-kor: A halálpók. Fősz.: Lugosi Béla, Edmund Lowe. 7 és 12 lejes helyárak.

Ma, vasárnap nagy premier: Mesebéli herceg. Fősz.: Gustav Fröhlich, Luise Ullrich, Lil Dagover, Paul Kemp, Adela Sandrock.

Jön: Frasquita. Lehár Ferenc világhírű operettje. Fősz.: Jarmila Novotna, H. Heinz Bolmann. A filmben Lehár Ferenc is szerepel, aki személyesen dirigálja a bécsi filharmonikusok 300 tagú zenekarát.

ÉPÍTŐMUNKAS-MOZGO MŰSORA:

Vasárnap 3, 6 és 9 órákor dupla műsor: I. Koloradó ördöge. Cowboy dráma. II. Az asszonyok álma. Főszerepekben: Gustav Fröhlich és Nora Gregor.

Hétfőn 5 és 7 órákor: I. Koloradó ördöge. II. Az asszonyok álma.

Japán dumping

Radio

Gyönyörű modell. Szelektív. Hallgatóság az összes európai államok Két évi jóállás.

3,000 Lei

Compania Romana de voiaj si Turism. Piata M. Viteazul 40. Etaj 1. Telefon: 865.

Az örömiáni Wizo

rala a Femeilor Ey 1250 rendes, fizető évi KKL kvóta, aminek fel: 500.000 lejt tesz

mák legsúlyosabbja. az új tagok beszerve határozatott el, ha

bukaresti magyar és szervezettel, mely szölesen résztvettek. Wizo összejövetele,

bőző előadók által a kedni a cionista, va seivel és programja szerepelt Dr. M. E. Keren Kájemet Lőjnak igazgatója, Wid

akik a kezdet nehézt hatóvá tenni a cionistó aszrony. kal. A volt, mert sokban a számának nagyobb dolat szélesebb körpropa. tette

szempontból jelentős látogatásnak, melynekönkője S. M. MargesBeila Manoiiovieltett az országban.

városban előadások rendeztek. A héber érdeklében számos szervezve és az órolithatja magáról, h

vagy már tud, va Hogy a tagolnak é megtanulására állar

valy egész telen k Ivrit" héberkör összet keretében a hölgethettek, szóihattott témához. Az e

zokott. A héber ny szem előtt tartották történelem megismer

azért előadásosoroz „Emberek és eszmék cimen. Több előadás

náról, olyan egyének megjarták és alap életnek, hogy csak

Widrowicz asszony, és mások. Az örök hozzásegítette Mend tudóst (Piatra Nea

héber — román le melyeknek nagy k ugyancsak hathatós tette a Wizo Dr. T

mus története" című kiadásához. Dr. Egytem tanárának buka

ragadta a Wizo, hog „A gyermek pszich

zatot rendezzen, am tős eredménye volt.

Az örömiáni W mely a Stiri című la meg, megszintetése

ben külön kiadását h valóra is vált, am

Wizo egyedüli lapja nek szerkesztésével vezetőség, aki kizár

káját végzi. A munk könnyebbéttételének központot állított fel

restben. Az egyik kőrteti központDuda a két körzetet, m sikert eredményezett

anyagi szempontból melyet a Wizo chanu télen. Tizennegyves tapasztalatot és rut megrendezéséhez. Ju

zarult a Wizo ezévi már a legmagasabb si helyévé nőtte ki ehnberg Wizo asszor

értésének. A sikeres nyek sorába kell rendezvényeket: Olt teastély volt egy b

A ZSIDO ASSZONY

AZ ERDÉLYI WIZO HIVATALOS LAPJA

Az óromániai WIZO

Az óromániai Wizo, mely Asocietate Culturala a Femeilor Evreesc néven működik, 1250 rendes, fizető taggal rendelkezik. Az évi KKL kvóta, amelyet gyűjtés által hoznak fel: 500.000 lejt tesz ki. A szervezeti problémák leg súlyosabbja az óromániai Wizo-ban az új tagok beszervezése. Ennek érdekében határozottak el, hogy fuzionál a Wizo a bukaresti magyar és orosz zsidó kolónia nőszervezetével, melynek tagjai több megbeszélésen résztvettek, ülésen, teán és egyéb Wizo összejöveteleken, melyeknek során különböző előadók által alkalmuk nyílt megismerkedni a cionista, valamint a Wizo célkitűzéseivel és programjával. Az előadók között szerepelt Dr. M. Helfmann, Bató Lajos a Keren Kájemet Lőjiszráél romániai irodájának igazgatója, Widrowicz asszony és mások, akik a kezdet nehézségeit igyekeztek áthidalhatóvá tenni a cionizmusról mítsém tudó zsidó asszonyok. A fuzionálás jelentős sikere volt, mert sokban hozzájárult a Wizo tagok számának nagybővítéséhez és a Wizo gondolat szélesebb körben való ismertetését és propagandáját lehetővé. Propaganda szempontból jelentős eredménye volt annak a látogatásnak, melyet az óromániai Wizo elnöknője S. M. Margulies asszony Ella Gold és Bella Manoiuicé asszonyok kíséretében tett az országban. Minden nagyobb, kisebb városban előadásokat és szemináriumokat rendeztek. A héber nyelv elsajátításának érdekében számos héber kurzus van megszervezve és az óromániai Wizo büszkén állíthatja magáról, hogy majd minden tagja, vagy már tud, vagy most tanul héberül. Hogy a tagoknak érdeklődését a héber nyelv megtanulására állandóan ébren tartásuk, tavaly egész télen keresztül állandó „Chug Ivrit“ héberkör összejöveteleket voltak, amelyek keretében a hölgyek, csak héberül beszélgethettek, szóhattak hozzá egy egy felvett témához. Az eredmény röviddel mutatkozott. A héber nyelv megtanulása mellett szem előtt tartották a héber irodalom, héber történelem megismerésének fontosságát is és azért előadásokat rendeztek a Wizo „Emberek és eszmék a zsidó történelemben“ címen. Több előadás volt megtartva Palesztináról, olyan egyének részéről, akik Palesztinát megjárták és alapos ismerői a palesztinai életnek, hogy csak párat is megemlítsünk: Widrowicz asszony, Dr. Helfmann, Taubmann és mások. Az óromániai Wizo múlt évben hozzásegítette Mendel P. Mendel kiváló héber tudóst (Piatra Neamt) román-héber és héber — román lexikonjának kiadásához, melyeknek nagy kulturális értékük van, ugyancsak hathatós támogatásban részesítette a Wizo Dr. Th. Lövensteint „A cionizmus története“ című románnyelvű könyvének kiadásához. Dr. Egon Weigl a berlini egyetem tanárának bukaresti tartózkodását megtagadta a Wizo, hogy a zsidó anyák részére „A gyermek pszichológiájáról“ előadássorozatot rendezzen, amelynek ugyancsak jelentős eredménye volt.

Az óromániai Wizo hivatalos lapjának, mely a Sír című lap mellékleteként jelent meg, megszüntetése után, 1933 szeptemberében külön kiadását határozta el a Wizo, mely valóra is vált, amennyiben megjelenik a Wizo egyetemes lapja a „Femeia Evree“ amelynek szerkesztésével Ella Gold-ot bízták meg a vezetés, aki kizárólag a szerkesztés munkáját végzi. A munka intenzívebbé tétele és könnyebbé tételének érdekében két körzeti központot állított fel a bukaresti Wizo Bukarestben. Az egyik körzet Grivica, a másik körzeti központ Duda. Két bizottság vezeti a két körzetet, melynek munkája jelentős sikert eredményezett. Ugy erkölcsi, mint anyagi szempontból jelentős az a siker, melyet a Wizo chanukabazárral ért el a múlt télen. Tizennégy éves fennállása óta a Wizo tapasztalatot és rutint szerzett a bazárok megrendezéséhez. Junius 5-én nyílt és 20-án zárult a Wizo ezévi bazárkiállítás, mely ma már a legmagasabb művészi értékek kiállítás helyévé nőtte ki magát, hála Jeanna Kuehnberg Wizo asszony agilitásának és hozzáértésének. A sikeres, nagyszabású rendezvények sorába kell számítsunk a következő rendezvényeket: Október havában nagyobb teastély volt egy privát Wizo hölgy házában, héber dalest Sarah Goldstein és Buchholz professzor ingyenes közreműködésével, egy a buhási Wizo helyi csoport által rendezett színházi est, purimbál, nagyszabású ün-

nepély a Wizo anyaiskolájának javára stb., melyek mind sikerrel folytak le.

A Wizo állandó, évi szubvencióban részesíti a Jödidé Hechaluc társaságot, a Tarbut-ot, a Gordonia, Bnej Ezra, Hásomér Hácáir stb. cionista ifjúsági szervezeteket, valamint a szejárd zsidók anyaiskoláját és egyéb zsidó intézményeket. A Keren Kájemet munkában a Wizo a legaktívabban és a legsikeresebben

Talmudi legendák

Hillél az idősebb, egyszer meghívta az egyik tudós társát ebédre. Feleségét előre figyelmeztette, hogy mennél jobb ebédet készítsen. A két tudós, a megállapított időben asztalhoz ült és várták a tálalást. De az ebéd csak nem akart jönni. A két tudós beszélgetésbe merül, vallási dolgokról értekeznek és rá se gondolnak az evésre. Közben Hillél egyre azt mondogatja magában:

— A feleségem még mindig nem jön... bizonyosan nagy oka van rá... jobb, ha nem zavarom. — És a tudós vitatkozás tovább folyik és az órák mulnak és az ebéd még mindig nem akar jönni Végre belép Hillél felesége, látható zavarban van és parancsot ad a tálalásra. A férje szerető szavakkal kérdezi:

— Leánykám, (a héber így becézi a feleségét) talán még nem volt készen az ebéd? Miért késtél olyan soká?

Az asszony felel:

— Éppen hozni akartam az ételt amikor egy szegény ember lépett sirva hozzám és azt mondta: ma van a menyegzőm és nincs semmim, amiből az esküvői ebédet megrendezhessem. En hát odaadtam neki, amit magunknak készítettem és hamarosan más ebédet főztem. Helytelenül tettem?

Hillél arca felragogott az örömtől és azt mondta:

— Ugy cselekedtél ahogyan egy derék és istenfélő zsidó asszonynak tennie illik... (Talmud derach erac 18. a.)

Nagy sürgés forgás volt Judea minden városában; elérkezett a zarándokünnep ideje, a Jeruzsálem felé vezető országutak telve voltak dallal és zarándokcsoportokkal, ugy-

vez részt. A tagok óriási lelkesedéssel végzik kötelességüket a KKL-el szemben. A Wizo ezévi perselygyűjtése 544.000 lejt tesz ki. Ugyancsak komoly kitarással vett részt a Wizo a Keren Hájeszod ezévi kampányában is, melynek érdekében több szeminárium, előadás, valamint rendezvény volt. Elhatározta az óromániai Wizo, hogy a hachszaráni és alijáni akaró tagok számára háztartási iskolát létesít a közeljövőben, mely rendes hachszaratelep jelleggel bír majd és mint a hechaluc által elismert hachszara telep fog működni.

vitték az ajándékokat a fővárosba, a templomba. A jámbor Chanina szomorun nézte az ünnepi forrongást és az ajándékvívó csoportokat. Szegény volt, nem volt semmije, amit följajánthatott volna a Templomnak és Jeruzsálemnek. Szomoruan bujt el az ünnepi zaj elől, ki, Jeruzsálem falain túl, a város határába. Ott járkált egyedül, lehajtot fejjel, amikor egyszer belebottolt egy nagy kőbe. Megált és egy gondolat cikázik át a fején.

— Minthogy ilyen szegény vagyok és mást nem tudok adni, hát elviszem ezt a követ és felajánlom a szent templomnak.

Es ettől a gondolatától megkapva azonnal nekifalott a kőtömb megdolgolásának. Vészte, faragta, diszította, simította színével festette — csak egyre nem gondolt; hogy hogyan viszi a hatalmas kőtömböt be a városba. Már-már kétségbe esett, amikor erős munkásemberek mentek el előtte. A jámbor Chanina megszólítja őket, hogy mennyiért vinnék be a kőtömböt a városba.

— Száz ezüztért, — mondják a munkások. Chaninának összesen csak öt ezüztje volt. Könnyek szöktek a szemébe. Hát hiába volt minden fáradsága, mégse tud ajándékot vinni a szent Templomba. Újabb munkások jöttek megkérdezni a jámbort, hogy miért sir és amikor megtudják följajánlják, hogy öt ezüztért is beviszik a követ Jeruzsálembe. Egy pillanatnyi idő mulott el és már benn is voltak a városban. Chanina odafordul a munkásokhoz, hogy megfizesse az öt ezüztöt: de a munkások eltűntek. Angyalok voltak.

(Mitrás rábbá Sir-hsirim.)
(Fájóan mély értelmű legenda ez. Zsidók: csak egy követ a romjaiból épülő Jeruzsálemnek és isten angyalai segítik útjaitokat!)

Bucsubankett Londonban Vera Weizmann tiszteletére

Dr. Vera Weizmann, a Wizo exekutive vezetőjének Londonból való hosszabb időre szóló eltávovása alkalmából a londoni Wizo bankettet rendezett, amelyen több, mint 300 meghívott vendég volt jelen. A londoni cionista élet színe-java gyűlt össze a gyönyörűen kivilágított terembe, hogy meleg ünneplésben részesítse dr. Vera Weizmann, aki dr. Chájim Weizmannal együtt készült Palesztinába.

Az estély Lady Herbert Sámuel üdvözlő levelének felolvasásával vette kezdetét, melynek elhangzása után I. M. Sieff asszony, a Wizo alelnöknője emelkedett szólárra és elmondta, hogy ugy ő, mint férje Dr. Vera Weizmannén keresztül kerültek a Cionista Szervezetbe és váltak cionistává, amikor, legelőször találkoztak Weizmannéval 1913-ban és kijelenti, hogy Vera Weizmann nagyon sokat jelentett és jelent a Wizonak. Vera Weizmann egyénisége, széles látóköre, cionista iskolázottsága és más személyi adottságai sokban járultak hozzá a Wizo fejlődéséhez. A mai cionista életben, amikor mindenfelé, még Palesztinában is, éles ellentétben állanak a különböző pártok táborai, történelmi szükség van egy olyan szervezetre, amelynek élén dr. Vera Weizmann áll, aki minden energiájával hirdeti a békét, a megértést és a zsidó nép összes rétegeinek az összefogását a cél érdekében. Vera Weizmann a legpéldaadóbb munkát végzi a német zsidók palesztinai emigrációja érdeké-

ben — fejezte be köszöntő szavait I. M. Sieff asszon. Utána Paul Goodmanné mondott felkösöntőt Weizmanné tiszteletére és beszédet azzal fejezte be, hogy dacára annak, hogy Weizmanné munkájának javarésztét nem Londonban, hanem Palesztinában végzi, mégis munkájának gyümölcsét élvezzi az angliai Wizo is.

Goodmann asszony felkösöntőjének elhangzása után, a Londonban időző Ben Gurjon emelkedett szólárra. Meleg szavakkal emlékezett meg a cionista asszonyok munkájáról és hangsúlyozta, hogy bármennyire fájjalják Londonban Weizmanné eltávovását, de annál jobban örülnek Palesztinában érkezésének. A zsidó asszonyok mindig kivették részüket a cionista munkában. Amikor Trumpeldor hősi halált halt a zsidó föld védelmében — mondotta Ben Gurjon — mellette ott voltak Sarah Csizik, Dvora Dachler és mások, lelkes, kitartó munkásai és hősi pionirjai a zsidó újjászületésnek.

Henriette Irwell szerencsekívánatait tolmácsolja Weizmanné, majd dr. Vera Weizmann válaszolt az elhangzottakra: — nincs idő most arra, hogy az elért eredmények fölötti örömeinket élvezhessük. Annak talán el sem jön életünkben az ideje, talán meg sem érjük azt mi, csak gyermekeink. A mi feladatunk: a munka. Hatalmas területek és munkalehetőségek várnak a zsidó asszony munkájára, várnak a megvalósításra gyönyörű eszmék.

Eszmék, melyeket csak a zsidó asszony lelkesége, lendülete és akarata valósíthat meg — mondotta Vera Weizmann — és amikor elgondolom, hogy mennyi munka vár ránk, mennyi feladat áll előttünk és mennyi azoknak a száma, akik nem jöttek el a mi táborunkban most sem, akkor keserűséggel és fájdalommal kell felhívjam a világ zsidó asszonyainak figyelmét: *Ébredjenek tudatára annak, hogy közöttünk van minden zsidó asszony helye. Minden zsidó asszony jöjjön közeánk, legyen segítségünkre a cionista munkában, hisz ki az, aki kétségbe vonhatja azokat a hatalmas alkotásokat, melyeket Palesztinában zsidó szív és zsidó kéz alkotott? A németországi zsidó alijának fokozása, megszervezése és támogatása egyike a legfőbb emberi és zsidó kötelességünknek és ennek az érdekében, milyen hatalmas áldozatokat hozott a Wizo! Nem akarom elsorolni mindazokat az intézményeket, amelyeket a Wizo Palesztinában létesített, nem akarom elsorolni azokat a feladatokat, melyeknek megvalósítása a Wizora vár, csupán fel akarom ébreszteni a zsidó asszonyokat abból a közönyös szendergésből, mellyel távovoltartják magukat a cionista, a Wizo munkától.*

Dr. Vera Weizmann szavait óriási lelkesedéssel hallgatta meg a bankett közönsége és meleg ünneplésben részesítette a hosszabb időre Palesztinába távozó Wizo vezetőnőt.

WIZO-HIREK

— A szamosujvári Wizo vasárnap november 4-én, a Korona helyiségében 5 órai kezdettel teát rendez, amelyen a Wizo évi munkájának beszámolója után Weinberger Nándorné tart előadást. Háziasszonyok a teán Lampel Jenőné, Sándor Gézáni és Goldstein Adófné.

Nagybányai Wizo hírek. A nagybányai Wizo csoport új tisztikart választott, miután a régi elnök Rózsa Simonné hosszabb időre távozott Bányáról. Az elnöki tisztséget Weisz Sándorné ruházta a csoport, alelnökök: Boros Pálné, Dr. Sarudi Farkasné, Roth Zoltánné. Titkár: Kardos Olga.

A csoport megkezdte őszi munkáját. Az első teát Weisz Sándorné rendezte szép eredménnyel. A Jung Wizo alakítása terve van véve, az előkészületek megtörténtek. A csoport vezetősége kidolgozott egész téli munkaprogramot.

— Adá Fischmann európai propagandautaja. A londoni Wizo Exekutive sajtóbulletinjében közli Nadja Stein, az Exekutive palesztinai tagja, hogy az ajánotti leányiskola épületén folyó munkálatok befejezése után, Adá Fischmann, az iskola vezetőnője európai propagandautára jön, melynek során Erdélyt is meg fogja látogatni. Adá Fischmann ma egyike a legkiválóbb Wizo vezetőknek, munkájának nagyon sok palesztinai Wizo intézmény köszönheti létét. Aktív és értékes munkát végez a palesztinai Munkásszervezet női osztályában és szocialista-cionista felfogása miatt nem egyszer került ellentétbe testvérbátyjával, Ráv Fischmann, a Mizráchni vezérével. Adá Fischmann több előadást szándékoszik tartani Erdély különböző városában, melyek sokban fognak hozzájárulni a Wizo gondolat terjesztéséhez és nagyobb tömegeknek a Wizo számára való meghódításá-

A szigetén Wizo hírei. A szigetén Wizo teljes munkacerejével látott hozzá új munka-periódusának beindításához. A napokban tartotta meg impozáns keretek között évi közgyűlést, melynek hangulatából és beszámolójából méltán kiemelkedett az elmúlt évi munka-periódus teljesítményekben gazdag mérlege. A közgyűlésről a Zsidó Asszony legközelebbi számában közlünk részletes beszámolót. Az elmúlt vasárnap nagyszerű teát rendezett a szigetén Wizo, melyen a város társadalmának színe-java vett részt. Háziasszonyok voltak: Dr. Fried Abrahámné, Perl Jenőné, Taub Dezsóné, Mármor Rafaelné, Sznuik Ignácné, Fried Ignácné. A Wizo sorozatos kulturális előadások és teastélyek rendezését vette programba.

Régi mese

Ötven esztendő telt el a borzalmas harmincéves háború óta. Lassan, nagyon lassan kezdtek gyógyulni a sebek, amelyeket marcona csapatok ütöttek a szásztorony Prága városán. Számos ház és ucca hevert még romokban. Ahova a svédek hatalmas kőgolyói lecsaptak, nem maradt épen egyetlen fal sem. De lassanként csirázni kezdett már az új élet, a Westfáliai béke rendet és nyugalmat hozott.

Leghamarabb a prágai egyetem tért magához. Háromszázéves multra tekintett vissza és hirtelen oly nagy volt, hogy messzi országokból özönlöttek ide a tanulmánygató kiákok. Az egész prágai élet adiók körül forgott, híres német professzorok tartottak előadásokat és majdnem minden házban jókedvű diákok laktak.

Az 1608. év egyik korányi estjén egy csapat diák vonult énekelve az Altstättler Ringen át Sixt-hez címzett vendéglőbe. A nagy, homályos ivószobában, ahol a monda szerint egykor Johannes Faust, a nagy német magister vitatkozott a diákokkal, már égtek az olajlámpák. Rozi a német és Bozena a cseh kiszolgáló lány szélesen szaladtak elő és már messziről kiáltották:

— Friss sört csapolnak? Friss sört? Be-ne mester, a gazda ép most vert csapra egy hordót.

— Bravo, bravosimo! — helyeselték a diákok — sört ide lányok, de gyorsan!

Perc sem telt bele s az ósrégi tölgyfaasztalon minden diák előtt ott habzott hatalmas ünnepségekben a friss pilseni nektár.

Az egyik sarokból kiemelkedett egy idősebb férfi, sötét talár volt rajta és hatalmas szakállal alól fehér barettek villogtak elő. Barátságosan köszönt. Amikor a férfi méltóságteljes léptekkel elhagyta az ivószobát, a diákok megkérdezték:

— Mond Rozi, ki volt ez a különös szent?

— Csitt, csitt urak, hiszen ez Löw, a prágai nagyrabbi, gyakran tér be ide egy pohár sörre mielőtt zsinagógába megy.

— Mi az ördög? — Dehát mi van benne, a mi papjaink is isznak, miért lenne jobb a rabbi?

— Löw, Löw? — vette fel kérdezve a beszélgetés fonalát egy német diák, névszerűt Bierbaum — nem Löwnek hívták azt a csodarábbat, aki II. Rudolf császár udvarában mint csillagász nagy tekintélynek örvendett és aki a monda szerint Gólemet, az agyag-embert alkotta?

— Igen, igen, Bierbaum urnak igaza van, kiáltott az élénk Rozi, az a nagyapja volt a mostani Rabbi Löwnek s az emberek azt mondják, hogy a Gólem még ma is az Altneuzsinagóga padlásán hever.

— Hát még mit nem! Buta beszéd ez.

— Dehogy buta, Bierbaum ur, bizony így van ez. Rozi leült a diákok közé és fontoskodva folytatta: Az öreg Rabbi Löw, a nagyatyja ennek, nagy varázsló volt és a zsidók atkörtájt. 1620 körül nem tarthattak keresztény cselédülant. Hát Rabbi Löw segített magán, csinált agyagból egy nagy bábút, elnevezte Gólemnek és életet adott beléje azáltal, hogy egy pergament darabot tett aszájába, amelyre Isten neve volt írva. Erre a bábu felállt és parancsszóra minden durva munkát elvégzett a rabbi háztája körül. Minden péntek este kivette Rabbi Löw a pergamentdarabot a Gólem szájából, mire a Gólem ismét élettelenül esett a sarokba, — mert szombatban nem volt szabad dolgozni neki.

— Babicska, az én nagyanyám — vette át a szót egy cseh diák, Wenzl Stibor — mesélte nekem, hogy egy péntek este Rabbi Löw elfelejtette ártalmatlanná tenni a Gólemet. Megparancsolta neki, hogy hordjon vizet a fürdőkádba és gondolatokba mélyedve a templomba ment. Gólem pedig hordta a vizet egyre csak hordta, amíg a rabbi háza egészen megtelt vízzel s a zsidóváros is majdnem elmerült.

— És ez a Gólem meg a zsinagóga padlásán fekszik? — kérdezte egy fiatal diák.

— Igen, igen, azt mondják, ott fekszik, — erősödött Rozi.

— Nézzük meg, — kiáltották nevetve a diákok.

— Megáljátok, ez nem megy csak úgy — szót közbe Benez, a gazda, aki odajött és végighallgatta a beszélgetést — ma péntek este van és ilyenkor Ferdi Blum, a sámesz nem enged be gajt a zsinagógába.

— Akkor neked kell menni, Rosenberger Jakab, te zsidó vagy — kiáltották a diákok, de biztosan nem lesz bátorágod hozzá.

— Mitől félnék? — kérdezte Jakab. Vékonydögű, szelíd fiu volt.

— Bravo, tehát Rosenberger fogja megálapítani, vajjon létezik-e még a Gólem — ujjongtak a diákok.

— Várjátok — mennődörgött Bierbaum, a német diák — várjátok, a dolog nem olyan egyszerű. Honnan fogjuk tudni, hogy Rosenberger csakugyan kereste a Gólemet? Nekünk bizonyíték kell. Csak úgy bizonyíthatja

ezt, ha az Altneuzsinagóga padlásának tulsó szegletébe három szegyet fog beverni. Hozzátok gyarsan három nagy szegyet!

Megszerezték a szegyeket. Rozi előszedett kalapácsot és egy éjjeli impást és a társaság nevelve, viháncolva megindult a zsidóváros felé. Az Altneuz-zsinagógánál felverték az öreg Frédi Blum sámeszt és kérték, engedje föl a padlásra Rosenberger diákok. A sámesz hallani sem akart a dologról, de mikor egy tallér borralalót helyeztek kilátásba és megnyugtatták, hogy csak ártatlan fogadásról van szó, nagynehezen mégis beleegyezett, azzal a feltétellel, hogy csak Rosenbergernek szabad a padlásra mászni.

Hangos szivdobogással gyujtotta meg a diák a kézilámpást és aggodva ment fel a ki-taposott lépcsőkön. Felérkezve reszkető kezekkel világította meg az ódon padlós poros zugait. Jaj, vajjon nem a Gólem vigyorog a sötét sarokból? Rosenbergernek egyre jobban szállott inába a bátorsága, az olajmécsek

A zsidó történelmi szeminárium megnyitása

Telt ház előtt tartotta meg Weinmann Jenő, általános érdeklődéssel várt első előadását, csütörtök este a Sálom Klub nagytermében. A Wizo és Sálom Klub közös rendezésében lefolytatandó szemináriumához mondott általános bevezetést és amit mondott új és merész, benne volt egy eddig követett iránynak a kritikája és egy új iránynak a megrajzolása, amely hivatva lesz kimélyíteni a zsidóságról valott szemléletünket és tágabb perspektívákat nyújtani a zsidó problémák megvilágításához. Előadó kihangsúlyozta annak a kizárólagos elmélet tudásnak a megbízhatatlanságát, mely nélküli a történelem tapasztalati bázist, amely teoretikus kombinációkat épít fel és nem veszi tekintetbe, hogy a mi korunkat évezredes fejlődés előzte meg: eme évezredek alatt politikai és szellemi irányok egymásutánja váltakozott, folyamatok zajlottak le, amelyeknek mind szigorú belső törvényeik voltak és amelyeknek menetéből határozott konklúziók vonhatók le. Eme korszaknak tanulmányozása sok megbízható kulcsot nyújt a mai problémák megértéséhez. Az elmélet szintetikus kell legyen, abban az

Teremében tartotta meg Weinmann Jenő, általános érdeklődéssel várt első előadását, csütörtök este a Sálom Klub nagytermében. A Wizo és Sálom Klub közös rendezésében lefolytatandó szemináriumához mondott általános bevezetést és amit mondott új és merész, benne volt egy eddig követett iránynak a kritikája és egy új iránynak a megrajzolása, amely hivatva lesz kimélyíteni a zsidóságról valott szemléletünket és tágabb perspektívákat nyújtani a zsidó problémák megvilágításához. Előadó kihangsúlyozta annak a kizárólagos elmélet tudásnak a megbízhatatlanságát, mely nélküli a történelem tapasztalati bázist, amely teoretikus kombinációkat épít fel és nem veszi tekintetbe, hogy a mi korunkat évezredes fejlődés előzte meg: eme évezredek alatt politikai és szellemi irányok egymásutánja váltakozott, folyamatok zajlottak le, amelyeknek mind szigorú belső törvényeik voltak és amelyeknek menetéből határozott konklúziók vonhatók le. Eme korszaknak tanulmányozása sok megbízható kulcsot nyújt a mai problémák megértéséhez. Az elmélet szintetikus kell legyen, abban az

Temesvári Wizo hír. A temesvári Wizo csoportok október 28-án hétfőn délután tartották közös összejövetelüket Dr. Weillé lakásán. Élénk, színes előadást tartott Dr. Hantke. Folyó hó 5-én Dr. Handlernél, szintén közös Wizo összejövetel lesz.

Szigeti Wizo hír. A szigeti Jung-Wizo tőbbi nyári szünet után október 26-án este 9 órával kezdettel az Ujságíróklub helyiségében tartotta meg első nyilvános előadását a legteljesebb erkölcsi és anyagi sikerrel. A haziaszónok: Dr. Peci Csaba elnöknő, Ringler Gitta ügyvezető elnök, Izsák Margit társelnök és Kallós Jolán tükör tevékeny fáradozása nagyban hozzájárult az est sikeréhez. A legközelebbi nyilvános teát november 18-án 5 órai kezdettel az Ujságíróklub termében tartja a Jung-Wizo, melyre ezután is meghívja a n. é közönséget. — Október hó 28-án a szigeti Jung-Wizo alakulásának egyéves évfordulóját hívós és értékes kultúrest keretében ünnepelte meg. Dr. Perl Gizella elnöknő a Jung-Wizo egyéves fennállásának alkalmával örömet fejezte ki az egyet értékes kultúrtejesítményeiért, majd átadta a szót dr. Fried Ábrahámnak, aki nagyon érdekes és aktuális előadást tartott Palesztináról és a zsidó állam felépítésének irányzatáról. Mindvégig lebilincselő előadásában igen szépen fejtette ki azt, hogy Erec Jisraelt nem menedékhelynek építjük a másutt boldogulni nem tudó sorsüldözöttek számára, hanem szabad zsidó országot akarunk építeni egy szabadon gondolkodó, testben-lélekleben egészséges népnek és azért kell hogy tulsúlyban olyan egyének emigráljanak, akik az országépítés szempontjából szükségesek és ezek a chaluok. Utána Rosenberg Mariska dr. Chaim Weizmann-nak életrajzát olvasta fel, Jakobér Lilly Josef Budkónak, a grafika legnagyobb zsidó művészenek életét és műveit ismertette nagyon érdekes szép felolvasásában. Majd dr. Fried Ábrahám a most elhunyt dr. Deutsch Móricnak, a Zsidó Nemzeti Szövetség társelnökének emlékére mondott rövid, de megható beszédet. A kulturést a Hatikvah éneklésével fejeződött be. (W. T.)

kisérletes, nagy, reszkető árnyékolat rajzolt a falra, Remegve vette elő zsebéből a nagy szegyeket és nekifogott, hogy beverje őket.

Az üres padlásan rémesen visszhangzottak a kalapácsütések.

Megkönnyebülten lélegzett fel, amikor elvégezte munkáját és menni akart.

De mi ez! A köpenyét valami visszatartotta. Jaj, ez bizonyára az ördög, a rettenetes Gólem!

Halálra ijedten kiáltott Rosenberger segítségért, — de visszhang nélkül szállottak el szavai, a diákok rég elmentek már. És Frédi Blum is az igazak álmát aludta, minthogy éjjelre járt az idő.

Egyre kétségbeesettebben erőlködött és kiáltozott Jakob Rosenberger és egyre erősebben érezte, hogy valami visszatartja kabátját.

Amikor reggel éjtek a diákok, hogy meg nézzenek, csakugyan beverte-e Rosenberger a szegyeket, egy szegény örültet találtak a padlásán, akinek habzott a szája.

Ijedtségében és sietségében diákköpenyét is odaszegte Rosenberg a padlóhoz és a Gólemtől való félelem elvette az esztét.

Weill Matild

ELISÉVÁ:

Lépésem nesze nem hallik...

Utamon,

amint

végiglépek

a püha és fehér

hótakarón —

lépésem nesze — nem hallik. Milyen

jó. Tiszta

téli napvilág,

tiszta ég, nincs

semmi

felhő és a hó

olyan

fehér,

milyen tisztaféher! Itt

jobbra és balra

kishúzak sora húzódik,

hiszed-e, hogy

házak

torkában

vajudik az élet? Milyen

jó füstszag a

tiszta levegőben,

milyen fehér a hó,

milyen tisztaféher! Mi

ez? Felémceppent

jó ifjúságom napja, vagy

előjövendő napok álmai

ilyen

finomak? Milyen tiszta a tó. Milyen

fehér a hó,

milyen fehér!...

Perc

Mint szárnyas árnya a víz fölött,
mint rég elhalt melódia-székra,
mint a fájás szemek mélyin,
olyan az én titkom. És
van, mikor, mint árny, elősuhan ő,
akit elhagytam,
akit szerettem és
mielőtt tudnám, hogy újból szerettem e, —
elmúlt a perc. Vége.

ADLER HUBERT fordítása

Rabbi Akiba mosolyog

A nagy Rabbi Akiba, utolsó királyunk: Bar-Kochba dicsőséges szabadságharcának legnagyobb vezére volt. Történt egyszer hogy Rabbi Akiba három barátjával hosszabb uton volt. Róma felé igyekeztek, de még messzi volt a várostól, amikor ünnepi örömjongás hangja ütötte meg fülükét. A három barát keserves sírásra fakadt, de Rabbi Akiba mosolygott.

— Miért mosolyogsz?

— És ti miért sírtok?

— Jó okunk van a sírásra, — felelte a három barát. — Milyen keserves ellentmondás! Ez a pogány város, ahol napról-napra káromolják az Istent és tömjénnel füstölnek a bálványok előtt, ünnepegekben uszik, dalol és ujjong. És a mi országunk, a mi templomunk, ahol az egy igaz istent imádták, lángokban pusztult el. És te nevetesz?

— Éppen azért, — felelt a nagy Rabbi. — Ha isten az ellenségeivel szemben is ennyire adakozó, milyen nagy lehet drága áldása, amelyet barátai számára tart fön.

Ugyaneza Rabbi Akiba egy másik alkalommal Erec-Jisraelt járta be három barátjával. Amikor a szent helyhez értek, amelyen egykor a Templom emelkedett, egy rókát láttak kisurranni arról a helyről, ahol hajdan a Templom „szentek-szentje” állott. A három barát ennél a látványnál könnyekben uszott — de Akiba mosolyog.

— És te mosolyogsz? Itt állunk, azon a földön, amelyet közönséges ember lábának érinteni se volt szabad és mostan piszkos állatok tanyázó helye. És te nevetesz?

Rabbi akiba, az utolsó zsidó szabadságharc hőse felelt:

— Testvérek! Profétai intő fenytések irtózatossá megjelölésére tárul itten szemem elé. De ugyanaz a proféta volt az, aki szent országunk jövőd megváltást is meghirdette. Ezek a romok azok, amelyek biztossá tesznek abban, hogy az isteni ígéret meg fog teljesedni — és a biztos reményben mosolyogok én. (Makkót 24 a. b.)

Minden az asszonytól függ

Egy jámborleltű férfi nagyon vallásos asszonyt vett feleségül. Sok éven át éltek egymással békében és boldogságban. A házasság azonban gyermektelen maradt. Emiatt a házastársak sokat bánkódtak. Végül kélnkedni kezdtek egymás kifogástalan életében és ezért teljes egyetértéssel elhatározták, hogy elválnak.

A vallásos ember ismét megnősült. Második felesége azonban házastárs és istentelen volt és rövid idő alatt annyira elrontotta a férje lelkét is, hogy az is rossz és istenkáromló életet kezdett.

A jámborleltű asszony is férjhez ment újra. Az ura rosszerkölcű ember volt. De az asszony annyira hatott a lelkére, hogy letért a rossz utról és vallásos, erényes életet kezdett.

Minden az asszonytól függ. (Jalkut 8. a.)

A ZSIDÓ ASSZONYT
kiadja az erdélyi WIZO temesvári kőse-
pontja. Piata Aszneszt 4.

UJ KELET *Legújabb hírek*

A francia kormány minisztereinek többsége az alkotmányreform mellett foglalt állást

A radikális szocialisták a reform ellen szavaztak. Herriot nyilatkozata

Kormányválság küszöbén áll Franciaország

Párizs, november 3. A tegnapi minisztertanácsban Doumergue ismertette alkotmányrevíziós tervezetét. Az ülés igen politikai lefolyású volt. Doumergue apelált a kormány tagjainak hazafiasságára. Herriot válaszolt, kifejtve a radikális miniszterek álláspontját a szenátus előjogainak védelmében. Laval és Petain marsall rámutattak a külügyi problémák súlyosságára és annak szükségére, hogy a megkezdett tárgyalásokat kellő tekintéllyel és a folytonosság biztosítása mellett folytassák. Döntés nem történt. A radikális párti miniszterek ma döntenek, elfogadják-e Doumergue új szövetségét, vagy sem. Doumergue a minisztertanács után ezt mondta az újságíróknak:

„Legyenek türelemmel holnapig, mint én.”

Az az általános vélemény, hogy ma a dolgok rendeződnek. Ma az Elyséeben lesz minisztertanács Lebrun elnökletével. A tegnapi minisztertanács ugyan elvben elfogadta az alkotmányreformot, de csak ma fognak dönteni a kamara feloszlásának jogáról. A kilátások ugyan megegyezőre vallanak, mégis meglepetések nincsenek kizárva.

Újabb párizsi jelentés szerint a tegnapi minisztertanács után megnyilvánult minden optimizmus dacára politikai körökben bizonyos aggodalom nyilvánul meg a hely-

FRASQUITA

a csodáshangu cigányleány.
Fősz.: JARMILA NOVOTNA.

zettel szemben. A radikális miniszterek eivi hozzájárulása dacára a végleges döntés könnyen Doumergue alkotmánymódosításának elutasítását jelenheti. Lehetséges az is, hogy a kormány a radikális miniszterek hozzájárulása nélkül elhatározza Doumergue javaslatának a parlament elé való terjesztését, úgyhogy a radikálisok nem lennének lekötve és megőriznék akciósabadságukat. Az éjszaka folyamán Herriot megbeszélést folytatott radikális miniszterekkel. A megbeszélés után Herriot optimista nyilatkozatot tett az újságíróknak.

A matin és Le Journal arra az eredményre jutnak, hogy ha a válság most nem is tör ki, a remény egy végleges rendezésre meglehetősen gyenge. A többi lapok annak a reménynek adnak kifejezést, hogy a pártközi béke továbbra is fenntartható lesz s nem kerül sor kormányválságra. A mai súlyos helyzetben szükség van arra, hogy Franciaország tekintélye töretlen maradjon.

Párizs, november 3. (Rador.) Minisztertanácsra menet Herriot így nyilatkozott: Valószínűleg megegyezésre jutunk olyan formula felett, mely teljes szabadságot biztosít majd a radikális minisztereknek. Olyan formulát kell találnunk, mely számításba kell hogy vegye a többség és kisebbség véleményét, ami az államreformot illeti.

London, november 3. A Daily Mail római távirata szerint valószínű, hogy Laval csak a jövő év elején utazik Rómába, mert a saarvidéki népszavazás előtt nem akarja elhagyni Párizst. A francia külügyminiszter amiatt is vár római látogatásával, mert reméli, hogy a délszláv helyzet is tisztázódni fog januárig.

Párizs, november 3. A késő délutáni

órákban érkezett jelentés szerint az Elysée palotában szombaton délben államtanács volt, Lebrun köztársasági elnök elnöklelt alatt. Doumergue miniszterelnök részletesen ismertette az alkotmányreformra vonatkozó terveit. Ezután hosszabb vita indult meg. A vita végén a köztársasági elnök szavazásra bocsátotta a kormány tagjai között az alkotmányreform-tervet, amelynek eredményeképpen a miniszterek többsége a reform-terv elfogadása mellett foglalt állást. A radikál-szocialistapárti

miniszterek a reformterv ellen szavaztak.

Herriot, az államtanács üléséről távozóban, kijelentette az újságíróknak, hogy pártjának miniszterei nem tartják elfogadhatónak az alkotmányreformnak a képviselőház feloszlására vonatkozó módosított formuláját, sem, ezért ellene foglalt állást. A módosított formula is a szenátus jogkörének csorbitását jelenti. Herriot nem nyilatkozott abban a tekintetben, hogy pártjának miniszterei levonják-e a lesavaztatás konzekvenciáját és

hogy ennek következtében általános kormányválság áll-e be, vagy sem.

Az alkotmánymódosító törvény szövege

Párizsból jelentik: Az államreformjavaslat szövege, amelyet a minisztertanács tagjainak többsége megávéva tett, többek között leszögezi, hogy a miniszterek száma, nem haladja meg a huszat. A javaslat szerint az alkotmány első bekezdésének ötödik szakaszát a következőképpen módosítják: A köztársasági elnök feloszthatja a képviselőházat, annak mandátuma lejártá előtt. E mandátum első évében a kamara feloszlását csak a szenátus megkérdése után mondhatja ki.

A nyolcadik szakaszt a következő dispozióval egészítették ki: Az állam biztosítja tisztviselőinek állásuk biztonságát és garanciát nyújt előléptetésük érdekében. Bármilyen megszüntetése szolgálati működésüknek, amely nem lett igazolva, vagy előzetesen bejelentve, maga után vonja a tisztviselőnek az állammal szembeni kötelekük megszüntetését.

Bukaresti katonautó halálra gázolt a kolozsvári rendőrség előtt egy parasztot

Borzalmas szerencsétlenség a rendőrség épülete előtt

Cluj-Kolozsvár, november 3. (Az Uj Kelet tud.) Szombaton délelőtt féltenekkor tragikus szerencsétlenség történt Kolozsváron a központi rendőrség épülete előtt. A B. 6267. számú bukaresti teherautó a Szent György kaszárnya felé akart bekanyarodni. Az autó volánja mellett Mlajcon George, a 3-ik utasvezető közkapitánya ült, aki az uccán közlekedő fuvarosokosik között nem tudta rendesen vezetni az autót. A kanyarodónál a rendszertelenül hajtó fuvarosokosik elállták az utat és a kocsi vezető katoná elvesztve lélekjelenlétét, ahelyett, hogy lefékezett volna, felszaladt a járdára.

A járókelők sikoltozva ugrottak el az autó elől, három ember azonban olyan szerencsétlenül ugrott, hogy a kerekek alá került. Cioa Ludovic fráterközsgbeli gazdán átment a súlyos teherautó és mellett valósággal behorpasztotta. Ciocon kívül még ketten szenvedtek könnyebb sérüléseket. A szerencsétlenül járt parasztember meghalt, miközben a klinikára szállították.

A rendőrség azonnal letartóztatta Mlajcon Georget, aki nem tudott autót vezetni igazolványt felmutatni. Sem tudta bizonyítani, hogy autót vezetői vizsgát tett volna.

Felszerelik a román hadsereget

A zárolt lejek és a devizakivitel ügye

Bucuresti-Bukarest, november 3. (Az Uj Kelet tud.) Ma a pénzügyminiszter megbeszélést tartott a hadügyminiszterrel, akivel a hadseregnek modern hadianyaggal való ellátását tárgyalták meg, amit a belföldi kölcsönből fognak kifizetni.

A hadsereg ellátását illetően Manolescu-Strunga minisztert felkérték táblázat elkészítésére a román ipar teljesítőképességére vonatkozólag háború esetén. Az ipar és kereskedelmi miniszter megtárgyalta még Slavescuval a zárolt lejek és a Nemzeti Bankot a november 1. után történő kivitelből

illető devizák ügyét.

A pénzügyminisztériumba érkezett jelentések szerint az országfejlesztési kölcsön rendkívül sikeresre lehet számítani. Az ország összes részéből olyan hírek érkeznek, hogy a lakosság teljes bizalommal viseltetik a kölcsön iránt és a várakozáson felül fog jegezni.

LEHÁR FERENC zenéjével és szereplésével

Elbocsátották az iparügyi minisztérium 260 tisztviselőjét

Megkezdődött a közigazgatás leegyszerűsítése

Bucuresti-Bukarest, november 3. (Az Uj Kelet tud.) Az ipar és kereskedelmi minisztérium ma a 260 törvénytelenül kinevezett tisztviselő tudomására hozta, hogy az állam apparátus egyszerűsítésére vonatkozó dekrétum értelmében rendelkezési állományba helyezi őket. Együttal tudatták velük, hogy ha van valami megjegyzésük terjedtség az irásban a minisztérium elé és Evian titkárral az élén bizottság fogja azok alapját megvizsgálni.

Ugyancsak ma Manolescu-Strunga miniszter megbeszélést tartott a szolgálati igazgatókkal a minisztérium igazgatóságainak csökkentéséről. A jövőben csak a kereskedelmi, ipari, bányai, könyvelő-

ségi és értékesítési igazgatóságok fognak működni.

A közigazgatási apparátus egyszerűsítésére kiküldött bizottság a közoktatásügyi minisztériumban megállapította, hogy a külső szolgálatoknál, inspektorátusoknál, tanfelügyelőségeknél, stb. a tisztviselők majdnem kivétel nélkül nem felelnek meg a törvényes követelményeknek. A központi adminisztrációban viszont a tisztviselők törvényesen lettek kinevezve.

A földművelésügyi minisztérium egyszerűsítő bizottsága is elhatározta szolgálatának összesűrlését, ami itten nem a tisztviselők számának csökkentését, hanem a minisztérium jobb átszervezését jelenti.

Kis gyomorbántalmak!

A legtöbb gyomorbeteg kisebb kellemetlenségekkel kezdte el szenvedését. Minden étkezés után nyomásokat érzett a gyomor táján, savanyu szájíz, fejfájások, felfúvódások jelentkeztek, rosszul aludt. Ezek a kellemetlenségek nem tartottak sokáig, egy-két étkezés eltelt kellemetlen következmények nélkül, egy másiknál már nehezebben ment az emésztés. „Majd elmúlik” — mondta magának a későbbi áldozat. Sajnos azonban, eljött a nap, amikor már félve fogott hozzá minden étkezéshez, mert az emésztés egyre fájdalmasabbá vált. Az egész világon millió és millió szenvedő gyomorbeteg igazolja, hogy nemcsak azonnal megkönnyebbültek egy kis vízbe tett kisadag Magnesia Bisurata-nak az étkezés után való bevétele után, hanem az emésztőszerve működése is ismét normálissá vált. Mások, akik kevésbé voltak előrelátók, krónikus betegségek szerettek maguknak és életüket tönkretették. Legyen tehát Ön elővigyázatos és tartson mindig magánál egy kis üveg Magnesia Bisurata-t, „a gyomor megmentőjét”. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában 75 lejes áron vagy nagyobb gazdaságosabb formában 110 lejért.

Drága az élelmiszer Németországban

Berlin, november 3. (Rador.) Göring rendeletet adott ki, melynek értelmében utasítja alantatos hatóságait, lépjenek energikusan közbe az összes áremelési esetekben, különösen az élelmiszerek áremelésének esetében. Súlyos büntetéseket fognak kiróni azokra, akik megkísérelnek drágítani az életet.

Kínai feleséggel és négy gyermekkel tért haza egy háborús katona-szökevény

Galac, november 3. A galaci kikötői rendőrség érdekes letartóztatást fogatosított. Az egyik görög hajó személyzetében felismerte Macri V. Vasile katonaszökevényt, aki igen érdekes életpályát futott be. Macri a

Jön a ROYAL premier-mozgóba.

márásesti csatából szökött meg és Galacban egy hajón mint matróz vállalt munkát. A hajón beutazta az egész világot, Afrikát, Ázsiát körülhajózta, míg végre Kinába került, ahol egy kínai nőt vett el feleségül. A házasságból négy gyermeke származott. Most, miután azt hitte, hogy cselekedete régen elévült, hazatért Galacba, ahol kínai feleségével és négy gyermekével együtt letartóztatták. Macri felett a hadbírósg fog, háború alatt történt, külföldre való katonaszökevényesség vádjá címén ítélni.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R.T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 9-77.

Cenzurat

Taxa postală
plătite în num.
No. 224718/929.

10. Telefon: 9-77. E Havonta 110, negy évre 600, egészévre földre: Havonta 2, félévre 12, egészévre detések díjszabás KELET az erdélyi dóság egyetlen pol Cikkeink utányomára megjelölésével

Mindenki gyant

amikor katonai felv vár vidékén és így k és borkereskedő.

A békés borkeresl rok után érdeklődött, nemrégén szüretelt borospincékben az e termése.

Zaharescu urat az vajjon mi keltethet eítene? — és az egé hogy kémet tartoztat színhelyén.

A nyomozás folyt, desen ujra nagy per bíróságon, az izgalma fog felelevenedni a átált tárgyalóteremly

Hihettük, mert a , már jónéhány nap el és most — több — szabadlábrahelyezték. Zaharescu ur csak nála pénz.

Csakhogy — hama Mert különös dolog sag megállapítását, huszonnégy óra kérdő keresztül kell elvége rendes polgárember zárjanak, anyagi kár

A „mindenki gyant hadgyakorlatok eseté miért kellett Zahares gának megállapításáh Zaharescu ur, mint látni a királyt.

Es nem a királyi, rációkkal találkozott

merte az orosz titk káig dolgozott Racl lett. Bind különböző Rachovskytól, hogy kat állitson elő, kül tokról. Bind azt is Rachovsky készítet titkait. A jegyzőkönjai voltak. A hamis Golvinsky nevezetű egyik munkatársa k

Napoleo

Golvinsky újságír sokat dolgozott a ahol ráakadt Joly f logue au enfres entu tesquieu” című antir forrásul szolgált a séhez.

Golvinsky újságír szatirikus tulzása (Joly világuuralom ket tulajdonított zsidókrá alkalmazz nitotta a nap)

A jegyzőkönyvet a jelentették meg és a hogy a zsidókat teg beri zavargásokért A tanu elmondja m orosz mensevisták ma republikánus der

Vladim vallom

Vladimir Burzew, egyik legjobb ismer elmondja, hogy 30 tudomást a jegyzőkö ta, hogy hamisítvány kyt ugyan nem ism sokat tudott hamisit áet személyesen ism ismerte Lobuchin re mondotta neki, hog jegyzőkönyvet. Lob bűntették és elcsapt Lobuchin kartársó sítették mindazt, rendőrigazg